

Bilag 7

12-02-2007

Høringssvar - forside

Sagsnr.
2007-5591

I forbindelse med færdiggørelsen af evalueringsrapporterne i forhold til Københavns Kommunes aba-forsøg, blev der d. 8. februar 2007 afholdt et temamøde for forældre, medarbejdere, og andre interesseorganisationer. På mødet fremlagde CASA og AKF (på vegne af Marselisborgcentret resultaterne af deres arbejde).

Dokumentnr.
2007-41480

I forbindelse med dette møde er alle blevet opfordret til at fremsende kommentarer til evalueringerne samt fremkomme med synspunkter på forsøgets eventuelle fremtid i Københavns Kommune.

Ved høringsfristens udløb var der indkommet input fra følgende:

1. Aba-foreningen
2. Aba-medarbejder Ida Friis Nielsen
3. Aba-medarbejdere Randi Pedersen & Caroline Elisabeth Skot-Hansen
4. Aba-medarbejder Dorthe Pedersen
5. Souschef ved skolefritidshjemmet ved Katrinedals Skole, Ulla Mathiesen.
6. Aba-medarbejder Jinnie Nielsen

Alle de parter, der har indsendt høringssvar er tilknyttet abaforsøget, og således har forvaltningen ikke modtaget tilbagemeldinger fra andre foreninger på autismeområdet, skoleledere og børnehavedere.

Alle høringssvarene er positivt indstillet overfor aba som et tilbud til børn med autisme. Det forslås således ikke i nogle af høringssvarene, at nedlægge forsøget.

Tilbagemeldingerne kan inddeles i 3 emneområder: 1) kritik af Marselisborgcenterets og CASA's evalueringer, 2) forslag til nedsættelse af enhedspris pr. barn og 3) forslag til organisering af et permanent tilbud i børnehaver og skoler.

1. Kritik af Marselisborgcentrets og CASA's evalueringer

- Det fremgår ikke tydeligt, at alle børn ikke er testet af Marselisborgcenteret og derved ikke er med i statistikken.
- Det fremgår ikke af evalueringen, hvor mange aba-børn der reelt har haft en positiv progression mellem testperioderne.
- De enkelte børn er ikke blevet testet fra deres start i projektet dvs. der er ikke udarbejdet en baseline fra dag 1.
- At det ikke er samme psykolog der foretager testene af det enkelte barn.

Støtte og Rådgivning Central

Islands Brygge 37. I,
2300 København STelefon
3366 4050Telefax
3366 7015Direkte telefon
3366 4055E-mail
jamand@buf.kk.dkEAN nummer
5798009386311

www.kk.dk

- Der er tale om et forsøgsprojekt hvilket ikke kan sammenlignes direkte med institutioner og arbejdsvilkår, som findes i veletablerede permanente tilbud.
- Opfordring til politikerne om at besøge en institution inden, der tages stilling til aba-projektets fremtid.

2. Forslag til nedsættelse af enhedsprisen pr. barn i et permanent aba-tilbud

- etablering af et kommunalt aba-supervisionscenter, således at supervision ikke skal købes i udlandet
- fleksible ansættelsesforhold for aba-pædagoger og – lærere, som vil betyde en fastholdelse og dermed spare rekrutterings- og efteruddannelsesudgifter
- kvalitetssikring vil betyde mulighed for at støtte og supervision til flere børn kan nedtrappes
- en mere effektiv udnyttelse af vikarmidlerne i form af faste, efteruddannede aba-vikarer
- omlægning af projektledelsen til en enhed af administrativ og pædagogfaglig ledelse vil betyde reducerede udgifter til administration
- faste ferier vil reducere behovet for vikarer
- flytning af aba-børn fra specialskoler til aba-centerklasse vil reducere omkostningerne

3. Forslag til organisering af et permanent abatilbud

- En centralisering af ansættelse og uddannelse af aba-medarbejdere
- Lokaleforholdene skal være i orden inden projektet sættes i gang.
- Forberedelse af institutioner og skoler er essentielt for at samarbejdet kommer til at fungere godt.
- Hvis det kun drejer sig om få børn i hvert distrikt vil der gå viden tabt.
- der udvælges et antal faste børnehaver og skoler som værter for aba-tilbud.
- Medarbejdere og ledelse på de valgte institutioner skal være indstillet på at have børn med autisme, som modtager aba-behandling
- der placeres mindst to aba-børn i hver børnehave og skole
- alle aba-medarbejdere skal være ansat i et aba-korps, som er overordnet. I den almindelige dagligdag er de i institutionen og hører til der
- samling af den administrative og den faglige ledelse i et kommunalt supervisionscenter
- for børn der ikke kan enkeltintegreres meningsfuldt oprettes aba-centerklasser på distriktsskoler

ABAFORENINGEN

Projektleder Henning Damkjær
Støtte og Rådgivning
Børne- og Ungdomsforvaltningen
Islands Brygge 37
2300 København S.

Sendt per mail den 13.2.2007

Projektledelsen for Forsøg med nye behandlingsmetoder har i mail af 5.2.2007 opfordret interesseorganisationer og andre interesserede til at afgive skriftlige kommentarer til ABA-forsøgsprojektets fremtid i Københavns Kommune. Hermed følger ABA-foreningens kommentarer i form af to notater – et forslag om besparelser og permanentgørelse og et om oprettelse af en ABA-centerklasse i Københavns Kommune.

Forsøgsprojektet har – i lighed med de fleste andre tilsvarende forsøg – været præget af implementeringsvanskeligheder, men de to evalueringer (udført af henholdsvis CASA og MarselisborgCentret (kaldet ETIBA)) viser, at børnene er glade for at være integreret med almindelige børn og at forældre, pædagoger og institutioner ser vigtige resultater. Især har ABA-metoden vist sig uovertruffen til udvikling af sociale kompetencer (som er hovedproblemet for børn med autisme) og til at fremme inklusion af børn med autisme i almindelige tilbud. Evalueringerne har også vist, at forsøgsprojektet lever op til intentionerne om Faglighed for alle. De gode resultater betyder, at en række ABA-børnehavebrøn har fået reduceret støtte og supervision, fordi de er blevet stand til at klage sig betydelig bedre på almindelige børns vilkår.

Selv om der har været – og stadig er – en række begyndervanskeligheder, anbefaler vi en permanentgørelse under forudsætning af,

- at enhedsprisen nedsættes
- at målgruppen for et ABA-tilbud afgrænses
- at der gennemføres en omlægning og effektivisering af ledelsen og at personalets arbejde omorganiseres
- at der oprettes en ABA-centerklasse for børn, der ikke kan enkeltinkluderes

I vores forslag lægger vi vægt på følgende forslag:

Enhedsprisen nedsættes ved

- etablering af et kommunalt ABA-supervisionscenter, således at supervision ikke skal købes i udlandet
- fleksible ansættelsesforhold for ABA-pædagoger og –lærere, som vil betyde en fastholdelse og dermed spare rekrutterings- og efteruddannelsesudgifter
- kvalitetssikring vil betyde mulighed for at støtte og supervision til flere børn kan nedtrappes
- en mere effektiv udnyttelse af vikarmidlerne i form af faste, efteruddannede ABA-vikarer
- omlægning af projektledelsen til en enhed af administrativ og pædagogfaglig ledelse vil betyde reducerede udgifter til administration
- faste ferier vil reducere behovet for vikarer

- flytning af ABA-børn fra specialskoler til ABA-centerklasse vil reducere omkostningerne til disse børn betragteligt

Organisatoriske omlægninger ved permanentgørelse

- der udvælges et antal faste børnehaver og –skoler som værter for ABA-tilbud
- der placeres mindst to ABA-børn i hver børnehave og skole
- der skal ske en opkvalificering af børnehaver og skoler i forhold til metoden
- nyvisiteringer skal ske ud fra princippet om tidlig intervention – dvs. i vuggestue eller børnehavealderen
- revurdering af ressourcer hvert halve år
- optimering af ressourceudnyttelsen i form af større fleksibilitet og kvalitetssikring
- samling af den administrative og den faglige ledelse i et kommunalt supervisorscenter
- fleksible ansættelsesvilkår for at sikre stabilitet blandt pædagoger og lærere
- for børn der ikke kan enkeltintegreres meningsfuldt oprettes ABA-centerklasser på distriktsskoler

Vi er enige i CASA-rapportens analyse af problemer og potentialer i ABA-forsøgsprojektet, men vi kan ikke – for øjeblikket – støtte deres forslag om at decentralisere ABA-tilbuddet i kommunen. Den decentraliserede model har været forsøgt med ABA-skolebørnene i de seneste tre år, og erfaringerne er dårlige. De lokale ledere har ikke den fornødne viden om metoden til at kunne sikre dens implementering og til at kunne kvalitetssikre den lokalt. Vi har – som nævnt ovenfor – et alternativt forslag om, at den administrative og personalemæssige ledelse samles med den faglige ledelse i et kommunalt supervisorscenter, der vil kunne løse de eksisterende problemer med uklare ledelsesforhold, som ABA-pædagoger og -lærere oplever.

I øvrigt er vores forslag præget af et ønske om fremtidigt at satse entydigt på den meget tidlige og intensive intervention. Hvis børn med autisme skal inkluderes med almindelige børn – og her er ABA-metoden bedst – skal man starte så tidligt som muligt. International forskning viser desuden, at ABA-metoden giver langt de bedste resultater, hvis man starter tidligt. Et af problemerne i det nuværende forsøgsprojekt har været, at børnene er startet i en for sen alder. Af samme grund har vi i vores forslag understreget, at det for småbørn drejer sig om et behandlingstilbud til børn med autisme. Organiseringen af tilbuddet må afpasses ønsket om et behandlingstilbud, og vi ved – som sagt – at lokale ledere ikke kan varetage et så specialiseret behandlingstilbud.

Venlig hilsen

Joi Bay

Formand for ABA-foreningen

København den 7.2.2007

Forslag til besparelser og permanentgørelse - ABA-forsøgsprojektet i København Kommune

CASAs *Evaluering af ABA-forsøgene i Københavns Kommune - erfaringer og perspektiver* fremhæver dels de meget positive resultater for børn og familier af ABA-tilbuddet, men pointerer også en række alvorlige mangler ved projektets styring og organisering:

- projektledelsen fungerer uhensigtsmæssigt og der er uklare rollefordelinger
- der er store problemer med at fastholde ABA-personalet
- der er problemer med at fastholde institutioner og skoler, som er interesserede i at være værter for et eller flere ABA-børn

Der er også en række problemer i den nuværende forsøgsordning, som CASA-evalueringen ikke adresserer:

- børnenes pædagogiske behandling er startet for sent i forhold til internationale anbefalinger
- der er problemer med at opretholde både kvalitet og intensitet i behandlingen
- blandingen af et behandlings- og pasningstilbud er ikke ideel i sin nuværende udformning

Den overordnede konklusion på CASAs analyse er, at "vanskeligheder og mangler omkring projektets organisering og tilrettelæggelse og metodens praktiske gennemførelse i institutionerne betyder, at forsøgsprojektet ikke i overvejende grad har gennemført ABA-metoden". En konklusion, som vi ikke kan være uenige i.

På denne baggrund fremsætter CASA-rapporten en række fremadrettede forslag til en eventuel permanentgørelse, men forslagene er ikke vidtgående nok og vil ikke løse de skitserede problemer. ABA-foreningen vil i stedet foreslå følgende tiltag, hvoraf nogle kan afprøves i den resterende forsøgsperiode frem til sommeren 2008, mens andre forudsætter en mere langsigtet implementering.

Reduktion af enhedspris

En række af forslagene vil betyde mulighed for at nedsætte enhedsprisen. I skrivende stund kender vi ikke regnskabet for ABA-forsøgsprojekterne i 2006, men i forhold til budgettet for 2007 vil følgende elementer resultere i besparelser. Uden kendskab til 2006-regnskabet kan omfanget af disse besparelser ikke beregnes.

- etablering af et kommunalt ABA-supervisionscenter, således at supervision ikke skal købes i udlandet
- fleksible ansættelsesforhold for ABA-pædagoger og -lærere, som vil betyde en fastholdelse og dermed spare rekrutterings- og efteruddannelsesudgifter
- kvalitetssikring vil betyde mulighed for at støtte og supervision til flere børn kan nedtrappes
- en mere effektiv udnyttelse af vikarmidlerne i form af faste, efteruddannede ABA-vikarer
- omlægning af projektledelsen til en enhed af administrativ og pædagogfaglig ledelse vil betyde reducerede udgifter til administration
- forslaget om faste ferier vil reducere behovet for vikarer

- flytning af ABA-børn fra specialskoler til ABA-centerklasse vil reducere omkostningerne til disse børn betragteligt

Udvælgelse af specialiserede ABA-institutioner, -klasser og skoler

Den oprindelige intensjon om at ABA-børn skal inkluderes i lokale institutioner og skoler har ikke vist sig gennemførlig, eftersom der mange steder har manglet vilje til inklusion af børnene, manglet accept af den pædagogiske behandling og manglet nødvendige fysiske faciliteter. I princippet mener vi stadig, at lokal inklusion af ABA-børn på sigt bør være idealet, men for øjeblikket er det ikke realistisk. I stedet bør der udvælges et antal faste børnehaver, klasser og skoler, der kan og vil være værter for et antal ABA-børn i et længere tidsperspektiv.

Opkvalificering af børnehaver og skoler til at være værter

De børnehaver og skoler, der bliver værter for ABA-børn skal i højere grad opkvalificeres til opgaven. Dette indebærer introduktionsforløb til metoden, introduktion til de enkelte børn, løbende opfølgning samt supervision til børnehaven. I opkvalificeringen lægges hovedvægten på institutionens og skolens funktion som inkluderende tilbud til et barn med handicap. Desuden behandles den særlige rolle, som forældre til ABA-børn indtager, når de deltager i barnets team.

Behovet for antal pladser i et permanent tilbud

Hvis man regner med, at der visiteres 6 ABA-børn per fødselsårgang og hvis man forudsætter at diagnosealderen vil blive nedsat således, at børn gennemsnitligt vil være 3 år på diagnosetidspunktet, vil der på sigt være behov for

- 27 børnehavepladser (4,5 årgange x 6) fordelt på 10-13 forskellige børnehaver*
- 15 centerklassepladser (10 årgange x 1,5 per årgang) til ikke integrerbare ABA-børn fordelt på tre distriktsskoler
- et ukendt antal enkeltintegrerede skolepladser på distriktsskoler†

Forslaget om oprettelse af ABA-centerklasse er uddybet i vedlagte notat, og vil ikke blive behandlet nærmere her.

Til hver af de udvalgte børnehaver og skoler visiteres mindst 2 og gerne 3 ABA-børn. Den hidtidige praksis med 1 barn i hver børnehave eller skole har haft uheldige konsekvenser for ABA-fagfolkernes arbejdsbetingelser og mulighed for kollegialitet. Den foreslåede samling af et mindre antal ABA-børn på samme institution eller skole giver mulighed for at der kan etableres en mere fleksibel arbejdstilrettelæggelse, hvor 2 eller 3 ABA-pædagoger/-lærere deler arbejdet med et tilsvarende antal børn (2-pædagog eller 3-pædagogordninger).

Af hensyn til sikring af den nødvendige intensitet i behandlingen bør der ikke udvælges udflytterbørnehaver som værter for ABA-tilbud. Det skyldes, at bustransporten til og fra en udflytterbørnehave tager tid fra barnets behandlingstid. Halvdagsbørnehaver kan heller ikke komme i betragtning som værter, eftersom de ikke kan udnytte personaleressourcerne optimalt.

* Det forudsættes at børnehavetilbuddet omfatter børn i alderen fra 3 år til skolestart, og at halvdelen af en årgang vil få udsat skolestart; i alt 4,5 årgange.

† Der er regnet med 6 ABA-børn per årgang, hvilket svarer til i alt 60 skolebørn. Heraf vil skønsmæssigt en fjerdedel (15) være mentalt retarderede i en sådan grad, at de ikke meningsfuldt kan enkeltintegreres og for hvem man ikke kan forvente en gradvis aftrapning af deres pædagogiske støtte. Disse børn vil have behov for et fuldt ABA-tilbud i hele deres skoletid og til disse børn oprettes ABA-centerklasser. De resterende 45 skolebørn vil kunne enkeltintegreres og vil for manges vedkommende have et faldende – men ukendt – behov for pædagogisk støtte og supervision. Deres ABA-tilbud vil altså gradvist kunne aftrappes; for nogle vedkommende aftrappes helt for andres vedkommende aftrappes i større eller mindre grad.

Disse forslag indebærer, at forældres sædvanlige mulighed for at vælge børnehave og skole bliver kraftigt begrænset. Hvis man betragter ABA-tilbuddet som en pædagogisk behandling – snarere end et sædvanligt dag- og undervisningstilbud – og samtidig præciserer, at en sådan behandling forudsætter specielle kompetencer og ressourcer, så er det en acceptabel begrænsning i forældres frie valgmuligheder.

Visitation

I et permanent ABA-tilbud bør der kun ny-visiteres børn i vuggestue- eller børnehavealderen, og helst umiddelbart efter diagnosticering. Det dyre og intensive adfærdsanalytiske tilbud giver mest mening og mest valuta for pengene, hvis det leveres som en tidlig og intensiv indsats for småbørn. Ved ny-visitation skal der stilles krav om en autismespektrumdiagnose stillet af en børnepsykiatrisk afdeling.

De nuværende ABA-børn skal have mulighed for at fortsætte i et ABA-specifikt tilbud, men der skal ske regelmæssig re-visitation for at vurdere disse børns behov for pædagogtimer og supervision (se nedenfor).

Sikring af igangværende, hjemmebaserede ABA-behandlinger

I Københavns Kommune er der for øjeblikket seks børn, som har et privatfinansieret og hjemmebaseret ABA-tilbud. Det er børn, som er diagnosticeret efter optaget til ABA-forsøget blev lukket, og hvis forældre forgæves har søgt om at få deres børn optaget i forsøgsprojektet. Disse børn bør enten visiteres til de ABA-børnehavepladser, der bliver ledige sommeren 2007 når et tilsvarende antal af de nuværende ABA-børn overgår til skolesystemet, eller sikres mulighed for at fortsætte i deres nuværende børnehaver, som er ved at implementere ABA-metoden.

Det er vigtigt at de – desværre alt for få – børnehaver, der vilje og muligheder for at inkludere børn med autisme, bliver taget i brug og fortsat har adgang til at praktisere ABA-metoden, således at deres oparbejdede kompetence ikke går tabt.

Tidlig opsporing, tidlig diagnose og tidlig intervention

I udlandet diagnosticerer man nu rutinemæssigt børn med autismespektrumforstyrrelser i 2-års alderen, og der sker en aktiv indsats for at nedsætte den gennemsnitlige diagnosealder. Det sker med den begrundelse, at der nu er behandlingsmuligheder, og at tidlig behandling i form af intensiv adfærdsanalytisk intervention er afgørende for disse børns fremtidsudsigter.[†]

Tidlig diagnose sker meget sjældent for børn i Københavns Kommune, hvilket skyldes en række barrierer imod tidlig mistanke, tidlig opsporing og tidlig diagnose. For at fremme tidlige diagnoser bør der indledes et samarbejde mellem Børne- og Ungdomsforvaltningen og Børnepsykiatriske afdelinger i Region Hovedstaden. Der er generelt behov for en bedre koordinering af den rådgivning, der gives i forbindelse med udredning og diagnosticering og den senere kommunale visitation og støtte.

[†] Den amerikanske forening af pædiatere har lige udsendt en vejledning om diagnosticering af børn under mistanke for autisme, og heri understreges nødvendigheden af tidlig diagnose (Council on Children With Disabilities, Section on Developmental Behavioral Pediatrics, Bright Futures Steering Committee, & Medical Home Initiatives for Children With Special Needs Project Advisory Committee, 2006).

Hvis forældre til et nydiagnosticeret førskolebarn er interesserede i den intensive form for tilbud og er villige til at yde den ekstra indsats, som et ABA-tilbud forudsætter, bør et sådant tilbud iværksættes straks efter en diagnose foreligger. Ud fra et behandlingsmæssigt synspunkt er det ikke forsvarligt kun at visitere fx en eller to gange om året. For at sikre den tidlige og intensive indsats bør der ske et løbende optag af nye børn.

Overgang fra udredning til behandling

Som nævnt, forudsætter vores forslag til permanentgørelse, at man prioriterer den tidlige intervention og henviser nydiagnosticerede børn inden for det autistiske spektrum til ABA-tilbud. Internationalt er der enighed om, at jo tidligere en målrettet og systematisk en behandling kan startes, desto bedre er barnets fremtidsudsigter (Butter, Wynn, & Mulick, 2003). Det er derfor vigtigt, at børn, der skal påbegynde en ABA-behandling, ikke placeres på en venteliste indtil der bliver en ABA-børnehaveplads ledig.

Der er to mulige løsninger på dette behov for tidlig intervention i ventetiden på et regulært ABA-børnehavetilbud: et klinikbaseret tilbud og et hjemmebaseret tilbud. Man kan – på sigt – forestille sig, at der til det kommunale ABA-supervisionscenter oprettes en mindre behandlingsklinik for børn på venteliste til et børnehavetilbud, hvor behandlingen kan startes. Denne løsning vil samtidig give gode uddannelsesmuligheder for nyansatte ABA-pædagoger og for ABA-pædagoger, der efteruddannes som juniorsupervisorer. Et alternativ er at tilbyde forældrene et hjemmebaseret tilbud, hvor selve interventionen leveres af uddannede ABA-pædagoger, men hvor formålet i lige så høj grad er at opkvalificere forældrene til at kunne generalisere og opretholde indlærte færdigheder. I udlandet har man gode erfaringer med en sådan blanding af hjemmebaseret tilbud og professionelle pædagoger og forældre, der modtager kvalificeret supervision (Sallows & Graupner, 2005).

Behovet for antallet af ABA-pladser

Baseret på antallet af ny-diagnosticeringer inden for det autistiske spektrum for børn bosiddende i Københavns Kommune og den hidtidige interesse for ABA-forsøgsordningen, må man formode at der vil være behov for mellem 6 og 8 nye ABA-pladser om året. Det svarer til ca. en fjerdedel af de børn, der ny-diagnosticeres i børnehvealderen i Københavns Kommune (baseret på de nyeste landsdækkende tal; (Atladdottir et al., 2007)).

Individualisering af tilbuddet

Revurdering af ressourcer hvert halve år

Vi vil foreslå, at der sker revurdering af ressourcer hvert halve år i forbindelse med revurdering af individuelle behandlingsplaner. Ved revurderingen reguleres behovet for pædagogisk intervention og supervision i det kommende halvår. Med dette forslag lægger vi samtidig op til, at der sker en mere fleksibel tildeling af ressourcer, end det har været tilfældet i det nuværende forsøgsprojekt, hvor børnene – uanset deres funktionsniveau eller graden af deres handicap – har fået de samme ressourcer. I det nuværende forsøgsprojekt har højt fungerende børn med Aspergers Syndrom fået lige så mange ressourcer som lavt fungerende børn med mental retardering uden talesprog og med kraftige former for problemadfærd.

I de to første år af et tidligt ABA-tilbud bør der dog være en garanteret højintensiv indsats i fx 2 år uanset barnets funktionsniveau og herefter en tildeling af ressourcer baseret på behov. Det ville give mulighed for, at de hurtigtlærende børn kan etablere et godt funktionsniveau, som betyder at de kan klare sig med mindre ressourcer end de svagt fungerende.

Opprioritering af individuelle planer

De individuelle planer har ikke fået den centrale rolle i behandlingsforløbet, som de var tiltænkt. Det skyldes bl.a. at de ignoreres af alle andre end teams og supervisorer. Der må stilles krav om, at ledelsen af ABA-tilbuddet samt evt. barnets andre behandlingsansvarlige (psykiater og/eller pædiater) samt PPR-psykolog og sagsbehandler deltager i mødet, hvor den individuelle plan vedtages. Det sker allerede i dag når der diskuteres statusrapporter i specialbørnehaver, så det er kun et spørgsmål om at overføre en tradition til ABA-tilbuddet.

Supervision

Oprettelse af et kommunalt supervisionscenter

For at reducere udgiften til supervision og for at forankre ABA-forsøgsprojektet bedre i kommunen oprettes et kommunalt supervisionscenter. Det sker dels ved at kommunen fortsætter den allerede igangværende efteruddannelse af ABA-pædagoger til juniorsupervisorer, og dels ved at kommunen ansætter en eller to seniorsupervisorer. Der er for seniorsupervisorernes vedkommende ikke tid til efteruddannelse, så de må – formodentlig – rekrutteres fra udlandet. Kvalifikationskrav er en psykologuddannelse samt certificering som *Board Certified Behavior Analyst (BCBA)*. Mindst en af seniorsupervisorerne skal have autorisation som klinisk psykolog og kan således påtage sig det behandlingsmæssige ansvar.

Fleksibel supervision

I dag får alle teams den samme mængde supervision og supervisionen er mekanisk og ligeligt fordelt over tid. Det foreslås, at der i stedet opereres med en fleksibel tildeling af supervisionstid. Teams til nystartede børn og teams med nyansatte pædagoger/lærere har brug for mere supervisionstid end erfarne teams og børn. Der kan også være perioder med kriser i enkelte børns behandlingsforløb, som tilsiger forøget supervisionstid.

Optimering af ressourceudnyttelsen

Forøget intensitet i interventionen

På papiret får de nuværende ABA-børn 30 timers professionel interventionstid om ugen, men i realiteten er tiden betydelig mindre. Opgørelser viser, at op mod 40% af tiden går tabt som følge af ferier (barn og fagperson), sygdomsperioder (barn og fagperson), bustransport til udflytterbørnehaver, pauser i løbet af dagen, andre aftaler for barnets vedkommende (lægebesøg, hospitalsindlæggelser, mv.). Internationalt regner man med, at 30 timers effektiv interventionstid er minimum for at kunne udnytte potentialerne i et tidligt ABA-tilbud. Der må derfor gøres bestræbelser på at optimere interventionstiden.

Det foreslås, at interventionstiden optimeres ved i højere grad at inddrage forældrenes og hjemmets ressourcer i selve behandlingen. I dag forventes forældre at levere 10 timers træning om ugen, men mange forældre mister efter nogen tid energien, og der bliver ikke fulgt op på denne del af samarbejdet af hverken fagfolk eller supervisorer. Et af problemerne er, at supervisionen kun yderst sjældent placeres i hjemmet. For at motivere forældrenes deltagelse i den praktiske træning er det nødvendigt at en del af supervisionen henlægges til hjemmet, hvor supervisor får et mere realistisk indtryk af barnets funktionsmåde og reaktionsmønstre i hjemmet end det er muligt at etablere i børnehaven.

Faste ferier

For at forhindre konflikter mellem forældre og pædagoger mht. tidspunkter for ferier, for at spare vikartimer og for at forhindre at der tabes værdifuld træningstid pga. ukoordinerede ferier, fastlægges der faste ferieperioder sommer, efteråret, vinter og forår for ABA-børnehavebørn. Dvs. at børnehavebørnene i lighed med skolebørnene ikke kan komme i dagtilbud i ferieperioder, og at forældrene må holde børnene hjemme i disse perioder eller selv tage på ferie. Der kan i disse perioder søges om støtte til aflastning i hjemmet efter reglerne i Serviceloven.

Dette forslag vil være en alvorlig indskrænkning af forældrenes og de ansattes muligheder for at selv at planlægge skæve ferier, men det er – muligvis – et offer man må yde for at sikre optimering af træningstiden.

Ledelse

CASA-rapporten diskuterer muligheden for decentralisere ledelsen af ABA-tilbuddet. Det kan ikke anbefales, eftersom de lokale ledere – på nuværende tidspunkt – ikke har de faglige forudsætninger for at kunne lede et så specialiseret og målrettet behandlingstilbud. Der bør i stedet ske en samling af den administrative og faglige ledelse.

Samling af den administrative og faglige ledelse

Der etableres en ny ledelse af ABA-tilbuddet i Københavns Kommune, og lederen bør have en faglig baggrund som pædagog eller lærer – på samme måde som det er tilfældet i andre pædagogiske tilbud. Ideelt set rekrutteres en nuværende ABA-pædagog eller –lærer som leder. Det er nødvendigt, at lederen har en baggrund som pædagog for at sikre en bedre kommunikation mellem ledelse og ansatte i ABA-tilbuddet. På den måde ligestilles ABA-tilbuddet med traditioner for både børnehaver og skoler, hvor lokale ledere også normalt har samme grunduddannelse som de ansatte.

Lederen lokaliseres i det kommunale supervisionscenter, således at der bliver en sammenhæng mellem den faglige ledelse (supervisorerne) og den administrative og personalemæssige ledelse. Der er i dag en uheldig rollefordeling mellem faglig og administrativ ledelse, som fører til konflikter og modsatrettede interesser, der ikke tilgodeser børnene.

Sikring af forældreindflydelse

For at sikre forældrene formelle rettigheder til indflydelse på deres barns tilbud etableres en forældrebestyrelse for ABA-tilbuddet. Vedtægter for forældrebestyrelsen følger reglerne for forældrebestyrelser i daginstitutioner og/eller skoler.

Opbygning af et stabilt korps af ABA-fagfolk

For at kunne kvalitetssikre ABA-tilbud er det nødvendigt at der opbygges et stabilt korps af efteruddannede og erfarne ABA-pædagoger og –lærere. Det er ikke lykkedes i det nuværende forsøgsprojekt, hvor udskiftningen har været stor. Stabilitet forudsætter ikke kun gode og udfordrende arbejdsbetingelser, men også fremtids- og karrieremuligheder. Der foreslås derfor en række ændringer i ABA-fagfolkenes ansættelses- og arbejdsvilkår.

Ansættelsessted for ABA-pædagoger og –lærere

ABA-pædagoger og –lærere ansættes i supervisionscenteret – altså centralt. Det er altafgørende for kvaliteten i ABA-tilbuddet at ansættelsen af pædagoger ikke sker lokalt i de enkelte børnehaver og

skoler. Det er også en forudsætning for en fleksibel allokering af personalet og etablering af rotationsordninger.

Fleksible personaleallokeringer

Den nuværende ordning med en fast ABA-pædagog/-lærer til et barn bør ophæves, og der indføres i stedet en rotationsordning, hvor ABA-ansatte planlagt og skiftevis påtager sig forskellige funktioner i og udenfor ABA-tilbuddet. Allokeringerne kan fx være

- en fastsat periode som hovedansvarlig for barns træning i en børnehave
- en periode som vikar i ABA-tilbuddet
- en periode i et ABA-skoleforløb
- en periode som almindelige stuepædagog
- en periode som konsulent i integration af børn med handicap
- en periode som støttepædagog for andre typer af børn med særlige behov

Den fleksible allokering indebærer også, at pædagoger rutinemæssigt skifter mellem at have hovedansvar for et lavtfungerende og et højtfungerende barn. Formålet med den fleksible personaleallokering og rotationsordningen er at sikre variation og nye udfordringer i ABA-personalets arbejdsbetingelser og at reducere stressproduktionen. Den fleksible personaleallokering vil bl.a. sikre at efteruddannede pædagoger/-lærere, som bliver udbrændte, senere vil have mulighed for at vende tilbage til arbejdet som ABA-pædagog eller -lærer.

Vikardækning

Vikarbudgettet anvendes til at ansætte et antal erfarne ABA-pædagoger, som har til opgave at dække op for sygemeldte og ferierende ABA-pædagoger. Den nuværende klassifikation af børn efter deres funktionsniveau (en opdeling i tre grupper baseret på deres støttebehov) danner grundlag for tildeling af vikarressourcer i forbindelse med kortvarig sygdom.

Vikarerne ansættes i det kombinerede supervisions- og ledelsescenter.

Praktikantordning

Sommeren 2007 ændres pædagoguddannelsen i Danmark, og der indføres igen en special- og socialpædagogisk specialisering. Blandt studerende med denne specialisering vil der være interesse for relevante praktiksteder. For at sikre rekrutteringen af ABA-personale etableres der faste aftaler med udvalgte CVU'er om at ABA-tilbuddet fungerer som praktiksted. Studerende, der har været i praktik i et ABA-tilbud, vil i en senere ansøgersituation have gode forudsætninger for at kunne vurdere arbejdets fordele og ulemper og vil derfor kunne blive mere stabile medarbejdere.

Oprettelse af et nyt kompetencecenter

Erfaringer med ABA-forsøgsprojektet og CASA-evalueringen har afsløret, hvor vanskeligt det er at implementere inklusion af børn med handicap i kommunens børnehaver og skoler. Samtidig vokser forventningerne til og kravene om inklusion af børn med handicap. Den danske ratificering af FNs nyvedtagne konvention om handicappedes rettigheder må formodes at forøge presset på inklusion af børn med handicap. For at fremme og sikre den fremtidige inklusion af børn med handicap i Københavns Kommune foreslås oprettelse af et kompetencecenter for inklusion af børn med handicaps.

Referencer

- Atladdottir, H. O., Parner, E. T., Schendel, D., Dalsgaard, S., Thomsen, P. H., & Thorsen, P. (2007). Time trends in reported diagnoses of childhood neuropsychiatric disorders: a danish cohort study. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, *161*(2), 193-198.
- Butter, E. M., Wynn, J., & Mulick, J. A. (2003). Early intervention critical to autism treatment. *Pediatric Annals*, *32*(10), 677-684.
- Council on Children With Disabilities, Section on Developmental Behavioral Pediatrics, Bright Futures Steering Committee, & Medical Home Initiatives for Children With Special Needs Project Advisory Committee. (2006). Identifying Infants and Young Children With Developmental Disorders in the Medical Home: An Algorithm for Developmental Surveillance and Screening. *Pediatrics*, *118*(1), 405-420.
- Sallows, G. O., & Graupner, T. D. (2005). Intensive Behavioral Treatment for Children With Autism: Four-Year Outcome and Predictors. *American Journal on Mental Retardation*, *110*(6), 417-438.

December 2006

Oplæg til ABA-centerklasse i Københavns Kommune

Indhold

Målsætning for ABA-centerklassen	1
Elevgruppen	2
Undervisnings- og arbejdsformer	2
Curriculum og undervisningstilrettelæggelse	3
Lærerkollegiet og supervision	3
En skoledag	4
Lokalebehov	4
Kørselsordning	5
Heldagstilbud	5
Internationale erfaringer med ABA-centerklasser	5
Evaluering og forskning i ABA-centerklasser	6
Litteratur om ABA-centerklasser	7

I ABA-forsøgsprojekterne i Københavns Kommune er der et antal børn, som enten slet ikke eller kun med store vanskeligheder meningsfuldt kan enkeltintegreres i skolesystemet. Det drejer sig dels om børn, der skal starte i skole sommeren 2007, om nogle af de børn, der startede enkeltintegrerede sommeren 2006 og endelig om de tre børn, der går i ABA-tilbud på specialskoler.

Børne- og Ungdomsudvalget er i færd med at vedtage nye målsætninger om inklusion af børn med særlige behov. Ifølge disse målsætninger skal visitation til skole ske ud fra principperne om mindst indgriben, nærhed, helhed samt inklusion. For at leve op til disse principper for de ABA-børn, der ikke meningsfuldt kan enkeltintegreres, oprettes en ABA-centerklasse på en almindelig folkeskole.

Målsætning for ABA-centerklassen

ABA-centerklassen etableres som en egen mindre enhed på en distriktsskole og skal indgå som en del af skolens dagligdag, så både lærere og elever opleves som og oplever at være en del af skolen.

I en ABA-centerklasse arbejdes med en række akademiske, kreative og sociale færdigheder med anvendelse af ABA pædagogiske teknikker og træningsprincipper. Centerklassen tager sit afsæt i folkeskolens formålsparagraffer samt i Styrelsesvedtægt for folkeskolen i Københavns Kommune, men der udarbejdes et individuelt skema tilrettelagt på baggrund af de enkelte børns kompetencer og læringsprofiler.

Der arbejdes hen imod en stadig stigende grad af integration med typiske elever i de fag og situationer, hvor det er relevant og muligt. ABA-centerklassen arbejder således på at etablere forudsætninger for en gradvis og delvis indslusning i det typiske elev- og klasse miljø.

For de typiske elever i skolen og især i de klasser, som ABA-eleverne tilknyttes, er målsætningen at udvikle en forståelse for, at børn er forskellige, samt at børn med alvorlige handicaps kan være klassekammerater.

Elevgruppen

Elevgruppen består af børn, som har det til fælles, at de – ud over en autismspektrumdiagnose – har store vanskeligheder ved at fungere optimalt i enkeltintegrerede sammenhæng på trods af fuld pædagogisk støtte. Det kan fx skyldes:

- mental retardering af en vis sværhedsgrad
- hyppig problemadfærd
- store problemer med at håndtere det sociale miljø og læringsforventningerne i en klasse
- et omfattende behov for strukturerede aktiviteter som forudsætning for at læring og progression og læring kan finde sted

På den anden side er der tale om børn, som gennem deres ABA-børnehavprogram har demonstreret, at de læringsmæssigt profiterer af et delvist samvær med typiske børn, men som stadig har brug for at videreudvikle de sociale spilleregler i en gruppe af jævnaldrende, og som endnu ikke er skoleparate i traditionel forstand.

Elevgruppen er karakteriseret ved, at alle skal modtage vidtgående specialundervisning i alle timer og i hele eller størstedelen af deres skoletid. Elevgruppen er karakteriseret ved, at den har behov for stærk undervisningsdifferentiering i en fast struktur. Det kan formentligt ikke forventes, at de kan fuldt integreres i en normal klasse selv efter længere tid, men det er væsentligt, at eleverne får et undervisningstilbud indenfor folkeskolen som en integreret del af denne og indgår i skolens dagligdag.

Undervisnings- og arbejdsformer

ABA-centerklassen tilrettelægges som et helddagstilbud, der omfatter de almindelige elevers skoletid og fritidsordning. Når der i det følgende tales om 'skoledag' refereres til både traditionel skoletid og fritidstilbud.

Der anvendes enkeltbarns-undervisning, gruppe-undervisning, omvendt integration og direkte integration samt 'peer-tutoring'.

Elevernes skoledag er opdelt i to hoved-undervisningsformer: den første halvdel af skoledagen gennemføres 1:1 undervisning med udgangspunkt i børnenes individuelle undervisningsplaner. I den anden halvdel gennemføres gruppeorienterede aktiviteter, hvor børnene arbejder med kommunikative, kreative, musiske, motoriske og sociale færdigheder.

I begge typer af undervisningssituationer – enkeltbarns-undervisning og gruppeorienterede aktiviteter anvendes omvendt integration og integration med typiske elever fra de almindelige skoleklasser. I omvendt integration vil enkelte, typiske elever eller små grupper af elever deltage i forskellige undervisningsaktiviteter som dansk, matematik, og andre skemaaktiviteter med henblik på at fungere som 'peer-tutors' og indgå i kammaratformidlet læring. I undervisningsintegrationen vil elever med autismspektrumforstyrrelser enkeltintegreres i dele af timer, enkelte timer, fag og skemaaktiviteter inden for områder hvor de kan profitere af undervisningen og samværet med typiske elever.

Undervisningsformerne kombinerer forskellige former for pædagogiske teknikker og læringsformer, som alle har vist sig at kunne fungere som velfungerende læringsstrategier over for elever med ASF:

- 'voksenformidlet læring', hvor en voksen – typisk en lærer eller støtteperson – fungerer som hjælper for eleven med autisme. Denne funktion inkluderer promptning, modellering, forstærkning og initiering af social adfærd. Disse former for voksenstøtte fungerer som en forløber for barnets selvstændige adfærd eller færdigheder
- 'peer-tutoring', som er kammeratformidlet læringsmåde; dvs. et system, hvor typiske elever hjælper og underviser andre elever – her børn med autismespektrumforstyrrelser
- 'Self-management' og 'self-monitorering', hvor eleverne lærer at observere deres egen adfærd og at anvende denne information til at støtte nyindlært adfærd

For yderligere information om disse pædagogiske teknikker se:

Andersen, L., & Bay, J. (2004). *Forskningsmæssig dokumentation af inklusion af børn med autisme i almindelige skoler baseret på adfærdsanalytisk pædagogik*, ABAforum.dk from http://www.abaforum.dk/artikler/2004/forskning_inklusion_skole_okt_2004.php

Curriculum og undervisningstilrettelæggelse

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i folkeskoleloven og skal i princippet følge Københavns Kommunes Styrelsesvedtægt for folkeskolen, men adskiller sig for den enkelte elev på forskellige punkter. Den enkelte elevs undervisning beskrives og planlægges i en Individuel Plan, som tager sit udgangspunkt i elevens kompetencer og potentialer samt inddrager folkeskolens fagrækker i en progressiv udvikling af elevens kompetencer og potentialer. I den individuelle plan formuleres, hvordan den enkelte elev arbejder med folkeskolens fag og aktiviteter, på hvilket læringsniveau samt i hvilket omfang. Herigennem forholdet ABA-centerklassen sig til det nationale curriculum men følger samtidig principperne for adfærdsanalytisk læring

For yderligere information om dette se:

Andersen, L., & Bay, J. (2005). *Adfærdsanalytisk pædagogik som vidtgående specialundervisning*, ABAforum.dk from http://www.abaforum.dk/artikler/2005/aba_vidtg_specialuv_juni_2005.php

Lærerkollegiet og supervision

I en ABA-centerklasse fungerer de tilknyttede ABA lærere og pædagoger som et fælles team. De vil indgå i et fælles undervisningsskema, hvor de i et særligt rotationssystem vil undervise alle elever i klassen. Baggrunden for denne undervisningsorganisering er at vænne eleverne til at de skal kunne indgå i undervisningsrelationer til forskellige ABA lærere og pædagoger, da dette er en væsentlig del af en skole-hverdag. Samtidig etableres en fagligt kollegialitet for ABA lærerne og pædagogerne, således at disse kan fungere som en stærk faglig og pædagogisk kvalificering af læringsmiljøet og læringsresultaterne.

ABA-centerklassen skal modtage supervision af et certificeret ABA-center. Formålet med supervision er at sikre at undervisningen følger de principperne for adfærdsanalytisk læring og baseres på internationale, forskningserfaringer, er af højeste pædagogisk kvalitet samt er tilpasset det enkelte barns funktionsniveau og læringsstil.

Det normeringsmæssige grundlag for en centerklasse tager afsæt i de politisk besluttede ressourcetildeling som danner grundlag for det københavnske forsøg med ABA i

skoleregi: en fuldtidsansat pædagog/lærer samt 7 ugentligt hjælpetræner timer og supervision hver 14 dag.

En skoledag

En ABA centerklasse kan have følgende skema-princip og struktur for skoledagen:

Formiddag	Eftermiddag
Børnene (i en gruppe på 4 til 5 børn) undervises 1:1 i et fælles undervisningslokale med hver deres arbejdsstationer. Børnene har faste arbejdsstationer, som er funktionelle og velindrettede – og lærer herigennem at fungere koncentrerede og målrettede i et læringsmiljø med andre børn og voksne. Hvert barn har sit individuelle skema og undervisningsplan, som detaljeret angiver hvilke undervisningsmål der arbejdes efter, med hvilke metoder samt med hvilken form for dataregistrering. Undervisningen retter i brede termer sig mod akademiske og kreative færdigheder, legetræning, fin- og grovmotorik samt social interaktion. I mere specifikke termer vil det enkelte skolebarns skema- og undervisningsplaner forholde sig til folkeskolens og fagrække og indholdet i de enkelte fag på forskellige klassetrin. Der gennemføres kun nationale tests i det omfang disse er relevante for det enkelte barn, men der gennemføres individuelle tests i udvalgte fag for at dokumentere barnets progression.	Børnene undervises gruppevis i forskellige kommunikative, kreative, sociale og motoriske emner og opgaver. Gruppeundervisningen retter sig mod at lære børnene en lang række sociale færdigheder, som alle indlæres i små kollektive sociale læringsformer, som i eksempelformer kan være: Hvilken dag, uge, måned, og årstid er det i dag? Hvordan er vejret i dag? Hvad har vi på af tøj i dag? 'Vær en god kammerat for en dag' Hvad skal vi lave nu? – at organisere en pause 'Sig farvel til din kammerat' – om at sige farvel Den gruppebaserede undervisning retter sig også mod forskellige kommunikative og sociale interaktioner og opgaveløsninger i tråd med de samlingsaktiviteter som typisk ligger i indskolingsforløbet De typiske aktiviteter kan eksempelvis være: Sang og sanglege Dans og rytmik Krop og bevægelse Maling, tegning og klip Færdigheder og aktiviteter uden for skolen

Lokalebehov

Der er behov for mindst to lokaler i nøje tilknytning til skolens øvrige indskolingsklasser: Et grupperum med plads til individuelle arbejdsstationer samt et mindre rum, der kan anvendes som

aflastning, til håndtering af udagerende problemadfærd og til omvendt integration. Desuden bør der i umiddelbar nærhed af grupperummet findes toiletter.

Børnene deres sine faste arbejdsstationer, som er funktionelle og velindrettede -- og lærer herigennem at fungere koncentrerede og målrettede i et læringsmiljø med andre børn og voksne. En ABA centerklasse vil således etablere et lille klasse-miljø gennem sin fysiske tilrettelæggelse, hvor børnene skal vænne sig til at kunne indlære og fungere i et 'almindeligt' børnemiljø – blot i et mindre format. Det er et afgørende formål med en ABA-centerklasse at lære børnene at fungere i kollektive miljøer, at lære dem at modtage kollektive beskeder, at kunne koncentrere sig om at løse opgaver i samvær med andre børn og voksne.

Kørselsordning

For de børn, der bor uden for gåafstand til skolen, etableres en kørselsordning. Af hensyn til samarbejdet mellem lærere, pædagoger og forældre bør forældre så vidt muligt personligt hente og bringe deres barn nogle dage om ugen.

Heldagstilbud

For at sikre helheden i børnenes daglighed bør ABA-centerklassen have karakter af et heldagstilbud. Centerklassen bør derfor oprettes på en skole, hvor der i umiddelbart tilknytning er et fritidshjem, som om eftermiddagen kan danne udgangspunkt for omvendt og direkte integration med skolens andre børn.

Internationale erfaringer med ABA-centerklasser

I Norden anvender man den såkaldte skandinaviske model for ABA-tilbud, som indebærer at børn i ABA-tilbud – hvad enten det drejer sig om småbørn eller skolebørn – enkeltintegreres med superviseret pædagogisk støtte. Uden for Norden opererer man med andre modeller for ABA-tilbud, hvor den adfærdsanalytiske intervention og undervisning typisk starter i segregerede miljøer (det kan være i barnets hjem, i ABA-preschools, i ABA-kindergarden-klasser, i ABA-centerklasser eller dedikerede ABA-skoler). Redaktionen af ABAforum.dk har i 2004 og 2005 gennemført studiebesøg hos en række ABA-skoletilbud i UK og Irland med interviews med skoleledere, supervisorer, gruppelærere, samt observationer af gruppeundervisning, teamorganisering, klasseorganisering og undervisningsmaterialer.

Erfaringer med ABA-centerklasser findes især i angelsaksiske lande og i lande, som har angelsaksisk inspireret uddannelsessystem. Når skolesystemer i angelsaksiske lande - som regel i form af egentlige skoledistrikter - opretter egne ABA-programmer, sker det typisk efter to forskellige modeller. Enten ved at oprette en ABA-centerklasse i et skoledistriktet eller ved at flere skoledistrikter går sammen om at oprette en egentlig ABA-specialskole. Andre skoledistrikter sender børn med autisme i behandling på ikke-kommercielle, private ABA-skoler.

I alle tilfælde er der tale om en kombination af et skole- og et behandlingstilbud. Målsætningerne for skoletilbuddet følger nøje de statslige eller nationale curricula, mens målsætningerne for behandlingstilbuddet formuleres ud fra de enkelte børns behandlingsbehov, som typisk omfatter læringshandicap, sociale og kommunikative færdigheder samt håndtering af problemadfærd.

ABA-centerklasserne ligger alle i eller i umiddelbar nærhed af almindelige grundskoler, og eleverne i centerklassen er dobbelt visiteret – både til centerklassen og en almindelig klasse. På den måde kombinerer man fordelene ved special- og normalskolesystemerne. I centerklassen er der samlet en adfærdsanalytisk fagekspertise og en fuldtidsstøtte til eleverne. Disse ressourcer gør det muligt

gradvist at arbejde hen imod en delvis eller fuld integration af barnet med autisme i den almindelige klasse. Lige som i de deciderede ABA-skoler arbejdes der med 1:1-undervisning kombineret med omvendt integration og direkte integration. Som pædagogisk metode anvendes i vid udstrækning peer-tutoring, hvor jævnaldrende kammerater instrueres i og deltager i undervisningen af et eller flere børn med autisme. I en række tilfælde suppleres peer-tutoring med buddy-systemer, hvor et barn med autisme og et ikke-handicappet barn danner en dyade, og hvor det ikke-handicappede barn har et delsvær for integrationen af barnet med autisme.

I alle ABA-centerklasser bliver der givet intensiv supervision til lærere, hjælpelærere og forældre. Denne supervision købes enten uden for skoledistriktet fra et privat supervisors-center eller leveres af skoledistriktets egne adfærdsanalytikere.

Alle ABA-centerklasser har fuld inklusion som mål, men dette mål opnås kun for en del af børnene. Når børn inkluderes i almindelige klasser sker det gradvist ved at i løbet af et år eller to i stigende grad følger den almindelige klassens undervisning med fuld støtte, som efterhånden trækkes tilbage. De børn, der ikke kan inkluderes fuldt ud i en almindelig klasse vil gennemføre hele deres skolegang i et adfærdsanalytisk specialmiljø – enten i centerklassen eller ved at de revisiteres til en egentlig ABA-skole.

Der findes ingen samlet oversigt over ABA-centerklasser i udlandet. Men udvalgte tal kan belyse omfanget. I staten New Jersey findes i alt 676 skoledistrikter (hvoraf det største har mere end 42.000 elever fordelt på 75 skoler og de mindste har mindre end 100 elever på bare 1 skole) og 7.400 elever med autisme. Af disse 676 skoledistrikter har 139 oprettet ABA-centerklasser på en eller flere lokale skoler, mens et ukendt antal er gået sammen om fælles, offentlige ABA-klasser eller –skoler. Et andet eksempel er South Carolina, hvor der i alt er 102 skoledistrikter med næsten 3.000 børn med autisme. Af de 102 skoledistrikter har 40 oprettet ABA-centerklasser.

På ABAforum.dk findes en international oversigt over deciderede ABA-skoler, men denne oversigt indbefatter ikke ABA-centerklasser, som aldrig har en selvstændig organisation, men indgår som en lille del af et skoledistrikt.

Se Redaktionen. (2006). *Et udvalg af dedicerede ABA-skoler og -centre*, ABAforum.dk from http://www.abaforum.dk/artikler/2005/udcnlandske_aba_skoler.php

Evaluering og forskning i ABA-centerklasser

Der er – os bekendt – ikke offentliggjort evalueringer af offentlige skolesystemers ABA-centerklasser. Derimod er undervisningen i deciderede ABA-skoler veldokumenteret og –evalueret. Eftersom undervisningsformerne og den pædagogiske metode i ABA-centerklasser og ABA-skoler har mange lighedspunkter, kan evalueringer af ABA-skoler give et indtryk af dette skoletilbuds styrker og svagheder. I Irland og i Storbritannien bliver der løbende gennemført systematiske evalueringer af alle skoler – også specialskoler – og her bliver de deciderede ABA-skolers pædagogik og struktur oftest fremhævet for deres kvaliteter.

Inspectorate of the Department of Education and Science. (2006). *An Evaluation of Educational Provision for Children with Autistic Spectrum Disorders*. Dublin: Department of Education and Science.

Office for Standards in Education. (2003). *The Jigsaw School*. London, UK: Office for Standards in Education,.

Af de 28 effektstudier af ABA-intervention til børn med autisme er ingen gennemført med elever fra ABA-centerklasser. Derimod er der gennemført en omfattende forskning i integration og inklusion af børn med autisme herunder børn i ABA-tilbud.

Se Andersen, L., & Bay, J. (2004). *Forskningsmæssig dokumentation af inklusion af børn med autisme i almindelige skoler baseret på adfærdsanalytisk pædagogik*, ABAforum.dk from http://www.abaforum.dk/artikler/2004/forskning_inklusion_skole_okt_2004.php

Litteratur om ABA-centerklasser

Den omfattende litteratur om ABA-baseret undervisning og -behandling til børn med autisme omfatter tilsyneladende slet ikke ABA-centerklasser oprettet af offentlige skolesystemer. Derimod findes der relevant litteratur om adfærdsanalytisk pædagogik i forhold til skolebørn. Det følgende er nogle eksempler på denne litteratur.

Bondy, A. (1996). What Parents Can Expect from Public School Programs. In C. Maurice, G. Green & S. C. Luce (Eds.), *Behavioral intervention for young children with autism: A manual for parents and professionals* (pp. 323-330). Austin, TX, US: PRO-ED, Inc.

Johnson, S. C., Meyer, L., & Taylor, B. A. (1996). Supported Inclusion. In C. Maurice, G. Green & S. C. Luce (Eds.), *Behavioral intervention for young children with autism: A manual for parents and professionals* (pp. 331-342). Austin, TX, US: PRO-ED, Inc.

Koegel, L. K., & LaZebnik, C. S. (2004). Education: Finding the Right School Placement. In *Overcoming autism : Finding the Answers, Strategies, and Hope That Can Transform a Child's Life*. New York: Viking. Chapter 7.

Koegel, R. L. (1981). *How to Integrate Autistic and Severely Handicapped Children into a Classroom*. Austin, TX: Pro-Ed.

Schloss, P. J., & Smith, M. A. (1994). *Applied behavior analysis in the classroom*. Boston: Allyn and Bacon.

Strain, P. S., McGee, G. G., & Kohler, E. W. (2001). Inclusion of children with autism in early intervention settings: An examination of rationale, myths, and procedures. In M. J. Gulralnick (Ed.), *Early childhood inclusion: Focus on change* (pp. 337-364). Baltimore, MD: Brookes.

FORSLAG TIL ORGANISERING AF ABA I KØBENHAVNS KOMMUNE.

Jeg hedder Ida Friis Nielsen og er ABA-pædagog. Jeg har arbejdet med ABA i snart 3 år og har været med i ABA-forsøget helt fra begyndelsen. Jeg har blandt andet arbejdet med en dreng, som havde infantil autisme og krævede fuldtids støtte og som nu er testet igen og han er inden for normal området og kan klare sig alene i børnehaven. Jeg mener selv, at dette har givet mig et stort erfarings grundlag, for at komme med forslag til hvordan ABA kan organiseres i Københavns kommune.

FORSLAG:

- I en daginstitution skal der være to pladser til børn med autisme, som skal modtage ABA-behandling.
- Den ene plads skal være tildelt et højt fungerende barn med autisme og den anden plads skal være tildelt et lavt fungerende barn med autisme.
- Der behøves kun et træningsrum, da de to typer børn godt kan deles om et rum.
- Der skal være ansat to pædagoger som deles om de to børn og deres træning.
- Dette giver pædagogerne flere kompetencer inden for ABA og giver dem en mere afvekslende dag. Dette giver også alle ABA-pædagogerne den daglige sparring.
- Hele institutionen, altså alle ansatte skal være indstillet på at have børn med autisme som modtager ABA-behandling.
- Det skal ligge fuldstændigt klart for alle hvordan timerne for den enkelte ABA-pædagog er organiseret.
- Der skal være en supervisor fra et ABA-supervisions firma, som varetager overblikket og vejledningen af ABA-træningen med barnet med autisme.
- Alle ABA-pædagogerne skal være ansat i et ABA-korps, som er overordnet. I den almindelig dagligdag er de i institutionen og hører til der.
- Der skal ansættes en person, som er leder for ABA-korpset. En person, som står for at holde p-møder med ABA-pædagogerne, hvor de kan udveksle erfaringer med mere. Personen skal også være ABA-pædagogernes støtteperson, som kan støtte i de svære tider og som kan tage vare på det fysiske og psykiske arbejdsmiljø. Altså en slags omsorgsperson.
- Der skal laves et bibliotek med alle de materialer, som der bliver indkøbt til ABA-børnene, så alle kan låne og ikke alle behøver at købe.
- Materiale pengene skal også være på dette bibliotek.
- Lederen af støttekorpset kan stå for dette bibliotek og administrering af materialepengene.

- Der skal laves en hel klar beskrivelse, så alle roller ligger helt fast. Der må ikke opstå tvivl om hvem der sørger for hvad og hvilke ansvarsområder hvem har.
- Der skal laves en A-Z, som alle kan slå op, hvis der skulle komme tvivl om noget og ellers kan lederen af korpset spørges og finde ud af evt. tvivlspørgsmål hurtigst muligt.
- Alle henvendelser skal behandles hurtigt af lederen af korpset, så alle hele tiden føler sig trykke og kan koncentrere sig om det intensive ABA-arbejde med barnet med autisme.
- ABA-pædagogen skal på kursus/temadag/workshops/erfaringsgrupper og andet og disse udarbejdes af lederen af korpset og supervisoren. Det skal også understreges at ABA læres ved teori, men meget træning med barnet er learning by doing.
- Når nye personer starter i korpset, så får personen en grundig oplæring i at træne med de to børn i institutionen. Oplæringen sker i samarbejde med den ABA-pædagog som er i institutionen og supervisoren. Selve personaleomsorgen for en ny start på en arbejdes plads skal varetages af lederen i institutionen og lederen af korpset.
- Lederne af alle institutionerne skal til møde hver 3. måned hvor der udveksles erfaringer, bekymringer og glæder. Dette møde står korpslederen for.
- Vikarordning. I nogle situationer vil de to ABA-pædgoger i institutionen kunne dække hinanden. Men der skal også være en ABA-pædagog, som kun er vikar. En person som bruges til alle børn. Korpslederen står for at organiserer denne person. Hvis der er dage, hvor der slet ikke er brug for en vikar, så kan denne person være en ekstra person, som besøger ABA-pædagogerne og også giver støtte og opbakning.
- En vigtig ting i hele organiseringen af ABA, er åbenhed og information, dette giver den største tryghed for alle parter og udvikler herved det bedste samarbejde.
- På skolerne skal det være på samme måde, som skrevet ovenfor. Dog skal de to børn med autisme gå i forskellige klasser og de kan sagtens gå på forskellige klassetrin.
- Alt andet med økonomi, løn o.s.v. som ikke er nævnt, skal organiseres af kommunen.

Håber at disse forslag kan bruges til inspiration og organisering af ABA i Københavns Kommune.

Med venlig hilsen Ida Friis Nielsen d.11.2.2007.

Kommentarer til evalueringer fra Casa og Etiba

Udarbejdet af ABA-pædagogerne: Caroline Skot-Hansen og Randi Pedersen

Mht. evalueringen fra Casa:

Det er bemærkelsesværdigt hvor fraværende de punkter, vi som pædagoger i almindelige daginstitutioner har påpeget ved et fokusgruppeinterview, vil have betydning i en permanentgørelse af projektet.

Følgende punkter ser vi som betydelige:

- Central placering af projektledelsen. Herved skabes en mulighed for at vedligeholde et pædagogisk netværk for alle ABA-pædagoger i Københavns Kommune. Det er vigtigt for, at den enkelte pædagog kan bevare fagligheden og sparringen på tværs af lokalcentre. Her tænker vi på, at børnene er meget forskellige i deres grad af autisme og heraf behov. Hvilket gør, at en pædagog ikke nødvendigvis arbejder i samme distrikt som andre pædagoger med lign. problemstillinger i forhold til barnet. Det kan betyde at pædagogen bliver ensom og isoleret i sit arbejde, hvilket som bekendt kan forårsage opsigelser og sygemeldinger. Derfor er en central ledelse at foretrække, da denne vil have kendskab til alle børn og pædagoger og kan fremme samarbejdet mellem disse.

Mht. evalueringen fra Etiba:

Det er ikke muligt at anfægte de tal og statistikker som Marselisborgcentret er kommet frem til i deres undersøgelse af bl.a. ABA børnenes udbytte af forsøgsprojektet. Det vi kan anfægte er den metodiske tilgang som vi finder under al kritik.

- De enkelte børn er ikke blevet testet fra deres start i projektet dvs. der er ikke udarbejdet en baseline fra dag 1. Det betyder, at nogle børn har været i projektet i op til 11 måneder før første test blev foretaget, hvilket er meget kritisabelt da det ofte er i opstartsfasen at børnene har den største progression. Samtidig er flere børn blevet gentestet med meget kort interval, hvilket, som vi ser det, har en betydelig indflydelse på de resultater som ligger til grund for de tal, som ligger til grund for statistikken, hvilket igen kan føre til et dårligere resultat for ABA-børnene
- Det fremgår ikke af evalueringen, hvor mange ABA børn der reelt har haft en positiv progression mellem testperioderne. Og det er ikke muligt at se ud af evalueringen, hvilket gør at evalueringen kommer til at lægge vægt på det negative ved ABA-projektet og ikke får fremhævet de områder, hvor der rent faktisk er sket en positiv udvikling. Endvidere fremgår det ikke af testen, hvor lang tid alle 54 børn i den samlede evaluering har indgået i deres respektive pædagogiske tilbud.
- At det ikke er samme psykolog der foretager testene af det enkelte barn: Det er til stor undren, at det ikke er samme psykolog, der foretager testene af det enkelte barn, da faciliteringen af de enkelte testsituationer har været meget forskellige og resultaterne ligeledes vil være forskellige. Det giver et noget usikkert grundlag for en statistisk

udregning, eller nærmere er der ukendte faktorer som ikke kommer til udtryk gennem det opnåede testresultat (Vi har vedhæftet et grelt testsituationseksempel)

- Der har været forskellige parametre til stede i testsituationerne eks. i første test måtte der forstærkes fra træners side, testen blev videooptaget i nogle tilfælde, i nogle tilfælde er testen taget over to dage. I anden test er de fleste test taget over en dag, der blev os bekendt ikke videooptaget nogen steder, træner måtte i flere tilfælde ikke deltage overhovedet dvs. komme med ros og anerkendelse når barnet klarede opgaven flot
- Der er tilsyneladende ikke taget højde for at det er et forsøgsprojekt, som løbende og fortsat skal rettes til ift. det daglige arbejde, stress, opsigelse af kolleger, de enkelte daginstitutioner etc.. Hvilket vi finder ikke kan sammenlignes direkte med institutioner og arbejdsvilkår som findes i veletablerede permanente tilbud.
- Snæversynet perspektiv: Vi mener ikke der tages højde for træneres vurdering af udbyttet af ABA træningen. Eks. den enkelte træners vurdering af en forhøjelse af barnets livskvalitet, kommunikationsfærdigheder, selvhjulpenhed, integration med typiske børn, udviklingsfremgang mshp. at børnene kan begynde i en folkeskole (dette punkt omfatter ikke alle børn i projektet men ca. 4 – 5 børn) Vi vedhæfter en mestringsliste for et lavt fungerende barn for herved at illustrere, hvor stort et udbytte barnet har haft siden sin opstart i forsøgsprojektet. Kriterierne for mestring indbefatter at barnet kan øvelserne med 4 forskellige personer, uden for træningslokalet samt med andre objekter eks. et billede af et objekt og den reelle genstand. Endvidere vedhæfter vi en fremgangsbeskrivelse af et barn fungerende på et mellemniveau. Beskrivelserne ønsker vi skal give et billede af den fremgang, vi som ABA-pædagoger har erfaret i vores daglige intensive arbejde med det enkelte barn.
- Vi vil på kraftigste opfordre Jer, politiker til, inden der tages stilling til ABA-projektets fremtid, at besøge en institution for at få et indblik i virkelighedens verden. Da denne politiske beslutning vil have konsekvenser for et antal børn.

Med venlig hilsen

Caroline Skot-Hansen
ABA-pædagog siden forsøgsprojekts start

Randi Pedersen
ABA-pædagog siden maj 2006

- Vedhæftet: Kritik af psykologtest, Mestringsliste af lavt fungerende barn, Beskrivelse af et mellemfungerende barn

**Skriftlig redegørelse
vedr. psykologtest af Barn 1
ved pædagog Caroline Hansen**

Onsdag d. 27.09.2006 blev Barn 1 testet i forbindelse med ETIBA-undersøgelsen af tilbud til førskolebørn med en autismspektrum-diagnose. Tilstede var ABA-pædagog Caroline Hansen, Psykolog og Barn 1. Testen blev udført i Barn 1s børnehave i tidsrummet kl. 9.15-12.45 – i Barn 1s træningsrum.

Barn 1 er født xx-99 og har diagnoserne infantil autisme, MR og epilepsi. Barn 1 har siden marts 2005 været med i Københavns Kommunes ABA-forsøg og blev testet første gang af privatpraktiserende psykolog X torsdag d. 22.12.05.

Beskrivelse af forløb:

Psykolog ankom og Barn 1 sad i sofaen i træningsrummet. Barn 1 anmodede om Psykolog vil sætte sig hos hende. Psykolog svarede 'ikke lige nu men måske senere i en pause'. Psykolog gik straks i gang med testen uden yderligere kontakt til Barn 1. Psykolog startede med ca. 5 opgaver med legetøj – ved 5. opgave kastede Barn 1 med opgavematerialet. Herefter steg Barn 1s uro og der kunne registreres en stigende frustration hos Barn 1 med konstant kasten med ting, putten ting i munden og forsøg på at krølle papirer og træningsmateriale. Efter gennemførelse af ca. 8 opgaver i alt bad psykologen om at få bordet stillet op mod væggen for at kunne holde Barn 1 væk fra sit materiale.

Herfra sås et mønster hvor Barn 1 eskalerede den urolige adfærd. Ved stort set alle opgaver smed Barn 1 materialet rundt i lokalet. Nogen gange lavede Barn 1 første delopgave og kastede så materialet. I testforløbet efter at Barn 1 første gang kastede med materialet vurderes det at Barn 1 i ca. 3 opgaver med håndgribelige opgavematerialer samarbejdede fra start til slut. I alle øvrige opgaver reagerede Barn 1 med urolig og frustreret adfærd. I de opgaver der udførtes med 'bog' – hvor Barn 1 ikke kunne kaste – viste Barn 1 sin uro ved fortløbende at prøve at rive fat i bogen.

Barn 1 blev tiltagende frustreret igennem hele forløbet, der varede fra ca. 9.30 – 11.30, hvorefter Barn 1 fik en pause alene med Caroline i ca. 20 min.. Undervejs var der få korte pauser. Da Psykolog gik fra lokalet før pausen sagde Barn 1 højt og tydeligt 'Farvel'. Efter pausen forløb testen mere roligt. Især under 'observation af leg' – f.eks. mekanisk kanin på gulvet, sæbebobler, dukkeleg osv., hvor Barn 1 samarbejdede og havde en positiv interaktion med psykologen.

Generelt virkede det som om psykologen havde travlt og det kan også konstateres at testforløbet blev fuldført på ca. den halve tid vurderet i forhold til Barn 1's forrige testsituation, som var enslydende.

Kommunikation med psykolog inden og under testforløbet

Inden påbegyndelsen af testen beskrev jeg kort Barn 1 for Psykolog. Indledningsvis og undervejs i forløbet gjorde jeg opmærksom på time out samt hvordan denne teknik anvendes i samspillet med Barn 1. (Timeout bruges ved uhensigtsmæssig adfærd, hvor Barn 1 smider med tingene, tager tingene i munden eller ødelægger ting). Jeg beskrev hvordan timeout-proceduren bruges til at etablere en social ramme omkring Barn 1, så hun bedre kan fungere optimalt. Hvis timeout proceduren ikke følges oplever Barn 1 en høj grad af frustration og uro med den konsekvens, at situationen typisk eskaleres – ofte til ret voldsomme fysiske og følelsesmæssige situationer, som er belastende både for Barn 1 som for hendes omgivelser.

Jeg spurgte om jeg måtte bruge tegnøkonomisystemet og forklarede baggrund og formål med brugen af det. Svaret fra testpsykologen var at det måtte jeg gerne, men at ikke jeg måtte bestemme, hvornår der skulle gives forstærkning og derved pause - men måtte kun rådgive om tidspunktet. Dette gør tegnøkonomisystemet ubrugeligt, idet forudsætningen for denne pædagogiske strategi er at der etableres en for barnet genkendelig struktur. Eksempelvis når barnet løser den stillede opgave får det udsigt til en ønskværdig aktivitet eller respons. Jeg forsøgte at bruge tegnøkonomisystemet, idet det er erfaringen fra min pædagogiske praksis, at Barn 1's motivation forøges gennem en styrkelse af hendes ro og koncentration omkring opgaveløsning. Tegnøkonomisystemet er samtidig et væsentligt element i at sikre Barn 1's koncentration, således at hun bedre bliver stand til høre og forstå den stillede opgave. Men testpsykologens afvisning af de grundlæggende principper i tegnøkonomisystemet gjorde det ikke muligt at anvende dette. Derudover fik jeg yderligere at vide at jeg ikke måtte rose Barn 1 verbalt imellem opgaverne, da psykologen ville påtage sig dette. Jeg påpegede, at det er vigtigt at Barn 1 afslutter en opgave med følelsen af succes, fordi dette er med til sikre og styrke Barn 1's fortsatte ro og koncentration. Psykologen respons var: 'at det går nok'.

Psykolog påpegede gentagende gange, at testen skulle bruges til forskning og at hun skulle holde sig præcist til testreglerne og at hun normalt ville forsøge at få børnene til at yde deres bedste. Psykolog påpegede flere gange i Barn 1s påhør, at det måtte være virkeligt hårdt for hendes forældre og søskende. Jeg informerede flere gange om, at det her var ikke normal opførsel for Barn 1. Samtidig understregede jeg, at det var min vurdering, at Barn 1 i denne situation klart viser, at hun har brug for konsekvente pædagogiske responser samt etablering af en velkendt pædagogisk og social ramme, som hun er kendt med og som derfor virker tryghedsskabende.

Jeg påpegede at sådan som denne testsituation foregik ikke var svarede til den forrige testsituation for Barn 1 og heller ikke til den tilsvarende testsituation, som jeg tidligere har oplevet med et andet barn i samme forsøgsprojekt. Ved de to omtalte tests samarbejdede psykologen med ABA-pædagogen, så der derved blev taget hensyn til barnet gennem at etablere en pædagogisk ramme, der gjorde barnet trygt og samarbejdsdygtigt. Dette skal ikke forstås som en ændring af selve testsituationen eller øvelser, hvilket selvfølgelig vil være udelukket, men blot en intention om at skabe naturlige, hensyntagende og kendte rammer for barnet.

Vurdering af Barn 1's reaktioner på testsituationen

Barn 1 er ikke i stand til at give 'normalt' udtryk for at hun befinder sig i en situation hun ikke kan overskue, oplever som ubehagelig eller hvor hun ikke forstår de givne spilleregler. Hun kan ikke - som et normalt barn sige 'jeg vil ikke være her' eller sætte sig i et hjørne og græde – eller hvad der ville være en normal reaktion for et barn, der oplevede en situation som grænseoverskridende. Hvis man sætter et normalt fungerende barn overfor f.eks. en ny voksen - vil barnet kende de almindelige sociale spilleregler – og være i stand til at fungere inden for disse. Den voksne vil omvendt gøre en indsats for at få barnet til at føle sig tryk – udvise generel venlighed, forsøg på

social kontakt og tålmodighed og barnet vil kende denne kontekst og være i stand til at forstå og afkode disse handlinger som venlighed og imødekommenhed. Efter kortere eller længere tid – vil barnet i de fleste tilfælde kunne indgå i situationen fordi den voksne agerer efter for barnet kendte rammer for socialt samspil og har formået at etablere en kontakt til barnet, som resulterer i en samarbejdsvillighed.

I Barn 1's tilfælde – som det vil være for mange børn med en diagnose indenfor det autistiske spektrum – er de gængse sociale regler ikke forståelige og de kan derfor ikke umiddelbart danne en tryk og konstruktiv ramme om et samspil med barnet. Hvis man sætter Barn 1 i en krævende situation, hvor hun skal præstere og hvor man ikke hjælper Barn 1 ved for det første at skabe en medmenneskelig kontakt og dernæst respektere de 'regler' Barn 1 kender – så vil Barn 1 mistrives og hendes grænser vil blive overtrådt. I disse tilfælde vil Barn 1 reagere ved at udvise en adfærd, som må forstås som en kalden på at de rammer hun kender, træder i kraft. Disse situationer er som beskrevet ovenfor – f.eks. at kaste med ting, vælte ting, krølle ting, selvstimulere ved at komme ting i munden m.v. i en fortløbende accelererende kurve – hvor hun får det værre og værre – oplever mere og mere uro og angst.

Det er samtidigt en situation, hvor den uro og angst som Barn 1 måtte føle og give udtryk for, virker meget blokerende for, at hun er i stand til at høre, forstå og løse de opgaver, som hun måtte blive stillet overfor. Det skabes derfor en situation, som desværre virker helt modsat af hvad en testsituation bør gøre. Barnet – i dette tilfælde Barn 1 – bringes i en situation hvor hun har meget dårlige betingelser for at kunne demonstrere sine kognitive, sociale, motoriske og samarbejdsevner. Den testsituation, som testpsykologen etablerer, er således ikke på nogen måde tilrettelagt således, at den giver Barn 1 optimale betingelser for at kunne demonstrere sine færdigheder og kunnen. Testen giver således ikke et retvisende billede af Barn 1's færdigheder og kunnen.

Det er min vurdering at jeg overværede en psykolog, som i sin testpraksis bevægede sig langt ud over hvad jeg opfattede som det pågældende barns grænser. Jeg måtte flere gange minde mig selv om, at hun bør vide, hvad hun gør og at det ikke var mit ansvar at gå ind og afbryde testen. Jeg forsøgte flere gange at komme i dialog med psykologen, men følte mig fejlet af. Mit fokuspunkt i testen blev at Barn 1 ikke skulle mærke min frustration over, hvordan hun blev behandlet, da det kun ville forværre situationen. Da psykologen var kørt og jeg fik en pause reagerede jeg følelsesmæssigt stærkt på den belastende situation jeg følte mig sat i. Jeg har oplevet et utal af psykolog-tests, heriblandt med et andet barn i samme forsøgsprojekt og jeg aldrig været med til en lignende situation. Tværtimod har jeg altid oplevet at psykologerne havde en meget stor fornemmelse for det enkeltes barns grænser. Efter min vurdering er denne test total ubrugelig, idet den ikke er retvisende for barnets færdigheder og kunnen og desuden gennemført uden respekt for det enkelte individ.

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Vokal imitation af lydcombinationer og toneleje

Imitation toneleje:

Imitere høj og lav tale i mix

Lydcombinationer vokal imitation:

D+vokal

G+vokal

YF

SO

AJ

EJ

IJ

OJ

UJ

YJ

ÆJ

Øj

ÅJ

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Vokal imitation af ord			
Vokal imitation ord:			
Kop	Lim	Kam	Kost
Kat	Nål	Nøgle	Ballon
Numse	Kiwi	Kiks	Lampe
Papir	Gaffel	Pære	Jakke
Papir	Glas	Slik	Tusch
Hjul	Kniv	Brød	Fugl
Kakao	Dukke	Bluse	Gyngc
Får	Smør	Går	Soft
Bold	Blad	Sko	Stol
Saks	Musik	Bukser	Cykel
Synger	Siger	Hindbær	Vogn
Rosin	Film	Taxa	Melon
Avocado	Plaster	Computer	Ske
Skur	Telefon	Blå	Stue
Chokolade	Madpakke	Sigurd	Mooncar
Legepladsen	Melanie	Emma	Løbehjul
Rulleskøjter	Symaskine	Pixeline	Flødebolle
Støvler	Puslespil	Klodser	Sandkage
Gymnastiksal	Buket	Shafia	Faith
Martine	Tallerken	Modellervoks	Dug
Badetøj	Svømmchal	Hytteost	Brød
Makrel	Johanne	Trappe	Nisse
Julehjerter	Julegave	Marcipan	Juletræ
Julekalender	Guitar	Trave	Stald
Flyverdragt	Galopperc	Michael	Elastik
Popcorn	Slikkepind	Spænde	Snemand
Rikke	Tromme	Færgc	Grøn
Ride	Rugbrød	Trappe	Riskiks
Fodbad	Prøve	Prinsesse	Krone
Breve	Bruser	Kravler	Vindrue
Drage	Drikker	Dreng	Fjernsyn
Riskiks	Krokodille	Drille	Næstvedgade
Fodbad	Trompet	Fiskefrikadelle	Tyggegummi
Klokke	Kasket	Skammel	Knapfabrik
Påskeæg	Gækkebrev	Postkasse	Bukkebruse
Vaskemaskine	Chefen	Philippa	Guldlok
Sørøver	Sørøver Sally	Bjørnetime	Tandem

Krokodille	Sofa	Busstoppested	Vandhane
Pålægsschokolade	Ananas	Marianne	Åbner
Klatrer	Shafia	Müsli	Indkøbsvogn
Elefant	Skraldespand	Kjole	Pommes frites
Leverpostej	Randi	Trampolin	Caroline
guldkaramel	Oval	høretelefon	rektangel
flyvemaskine	håndklæde	wasabibønne	busbillet
båndoptager	kassettebånd	knap	Nete
Margit	halstørklæde	vitaminpille	julegaver
sne	snemand	julemand	juletræ
julekalender	kalenderlys	adventskrans	æbleskiver
pebernødder	klejner	Nisse hue	rensdyr
risengrød	julestrømpe	nisse	rullegardin
guldkaramel	hotdog	trekant	cirkel
firkant			

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Vokal imitation af sætninger

Vokal imitation sætninger:

Jeg hører bil	Du skal op mor
Vil du lege	Vognen skal på
Jeg vil op	Hun skal op og sidde
Jeg vil høre CD	Så kører hun hen til slottet
Jeg er sulten	Jeg er træt
Blå stue	Jeg er færdig med at spise
Må jeg få kakao	Jeg vil gerne høre musikken højere
Må jeg få plaster på	Klokken ringer
Jeg vil gerne spille computer	Jeg vil gerne prøve kasket
Jeg vil gerne vippe	Jeg vil gerne køre på rullebræt
Jeg vil gerne køre på rulleskøjter	Du ska´ fange mig
Jeg vil gerne lege bus	Vi venter på grønt lys
Jeg vil gerne lege fødselsdag	Jeg vil gerne lege med modellervoks
Jeg vil gerne se bamse og kylling	Jeg vil gerne lege fangeleg
Må jeg være med	Jeg kan høre klokken ringer
Martine skal være med	Du ska´ køre bussen
Nu skal vi spise	Snakker i telefon
Jeg skal tisse	Taxaen er sent på den
Jeg er bange	Ska´ vi gyngesammen
Vil du hjælpe mig	Den er for salt
Vil du skubbe mig	Den er for varm
Skal vi bygge hule	Den er for blød
Skal vi danse	Den er for hård
Jeg vil gerne ud	Ska´ vi lege gemmeleg
Jeg vil gerne gå en lille tur	Jeg vil gerne lege med Emma
Jeg vil gerne cykle	Nu ska´ du bare se her
Vil du skære over	Jeg ka´ ikke li´ det
Jeg er glad for du kommer hjem	Jeg vil gerne se Sørover Sally
Katten river mig	Jeg vil gerne se Postmand Per
Louis er min storebror	Ah, den er lige tilpas
Der skal dug på	Jeg vil gerne køre på rullebræt
Jeg vil gerne smage	Jeg vil gerne lege med modellervoks
Prinsessen skal ride	Jeg vil gerne lege fangeleg
Vil du vende båndet	Jeg kan høre klokken ringer
Hvor er Felix henne	Du ska´ køre bussen
Må jeg være med	Bliv siddende
Jeg ska´ i Tivoli med Bente	Jeg spiser popcorn
Tak for gaven	Glædelig jul

Flot juletræ Jeg skal lave lort Til at fotografere med Jeg har en rokketand Jeg tabte noget Jeg vil gerne på gul stue Vil du gå med? Jeg ska i cirkus Jeg er skrupsulten Vi to skal træne Er du parat Jeg vil gerne snurre rundt Jeg vil gerne lege med klodser Jeg vil gerne i seng	Skal vi male Til at tage på fødderne Jeg vil gerne på legepladsen Vil du hjælpe mig Jeg vil gerne vippe Jeg vil gerne lege fødselsdag Nu ska vi spise Jeg er tålmodig Må jeg holde bogen Vil du sætte koppen op Vil du lukke knappen Jeg vil gerne spise morgenmad

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Grovmotorik

Gå trillebør

Kravle op i toppen af en ribbe

Gå på op til 5 balancesten på række

Hoppe over række af Duplo klodser i højden 3 klodser ovenpå hinanden

Gå på bred bænk på legepladsen

Gå på bred tapestreg 2 meter

Går på kanten af sandkassen på legepladsen 1 meter

Går på kanten af sandkassen på legepladsen 2 meter

Slå koldbøtte

Kaste ærtepose fra hånd til hånd

Gyng (kan svinge benene frem og bøje dem, mangler træning i vedholdenhed, men mestrer bevægelsen)

Balancere på smal bom, med voksen ved den ene hånd

Hoppe på stor hoppebold

Hoppe med samlede ben 2 meter

Hopper på 1 ben

Gå som krabbe

Hoppe som frø

Snurre rundt i stor snurretop

Klatre op på gyng, der har et bræt som sæde

Kravle under gummibro

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Finmotorik

Knappe stor, mellem og lille knap op

Knappe stor, mellem og lille knap i

Åbne lille pakke med rosiner

Lyne lynlås, der er sat sammen fornedden

Give dukke ble på

Lukke tryklås på regnjakke

Lync trøje hun har på

Ringe på klokke

Sætte spænde i dukkes hår

Tage læbestift på

Slå søm i bræt (Sømmet er slået fast i brættet)

Åbne båndoptager, vende bånd, lukke igen og tænde på play.

Knappe jakke

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Grovmotorisk imitation	
Klappe	Trampe
Armene strakte over hovedet	Banke i bordet med knyttet hånd
Rejse sig op	Dreje rundt
Røre ved hoved med begge hænder	Røre fødder
Armene strakte ud til siden	Røre mave med begge hænder
Benene strakt ud til vandret	Klap på lårene
Vinke	Rører ved mund
Rører ved knæene	Rører ved næsen
Rører ved ørerne	Rører ved tænderne
Rører ved kinderne	Ryster på hovedet
Nikker	Lægger armene over kors
Ryster begge hænder	Rører ved anklerne
Rører ved skuldrene	Sidde på hug
Gå rundt om stol	Rulle på gulvet
Stå på et ben	Viser muskler
Står med benene spredt	Krydser benene stående
Hopper med samlede ben over blomsterpind	Hopper med samlede ben over række af Duplo klodser (optil 3 klodser i højden)
Løber med armene ud til siden som en flyver	Går på knæerne
Banker på døren	Løfter lille stol (Står bagved den og løfter derfra)
Løber og stopper	Krøller madpapir og putter det i blå skraldespand
Se op (hovedet bagover)	
Grovmotorisk imitation til musik:	
Taget skridt fra side til side	
Taget skridt fra side til side og klapper samtidig	
Tramper på stedet	
Bokser med armene skiftevis ligefrem	
Går rundt i lille cirkel	
Skiftevis klapper og strækker armene ud til siden	
Klappe skiftevis i hænderne og på lårene til Kajsangen	

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Mundmotorisk imitation

Gabe

Puste

Smaske med læberne

Tunge ud skiftevis fra højre til venstre mundvig

Række tunge

Trutmund

Tænderne sammen med åbne læber

Puste luft i kinderne

Samle slik/Ludobrik op med munden

Tungen på overlæben

Kyssemund og kysse dukke

Smiler bredt

Spise lakridssnøre, uden at hjælpe med hænderne

Pruste

Spiller på underlæbe

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Finmotorisk imitation

Håndfladerne sammen

Knytter næverne

Pege i luften med strakt pegefinger

Åbne og lukke hånden

Pege på øje

Sætte tommel og pegefinger sammen (Der forlanges ikke perfekt O tegn, men de to fingre skal samles)

Rulle kugle af modellervoks imellem de to håndflader

Tromme med fingrene på bordet

Tagte låg af madkasse

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Imitation af legekæder, konstruktion, rytme og præcision

Legekæder med lyd (imitation):

Kører tog henover skinner og sige futfut
Give dukke mad med ske og sige smaskelyd
Lægge dukke i seng, sige godnat
Gå med kylling over bord og sige pip pip
Gå med ko henover bord og sige muh og hen til lille vandkål og drikke
Hund der løber hen til mand og siger vov vov
Kører bil henover bord og ind i garage, sige jeeeeevn

Bygge med klodser (Imitation):

Bygge efter træner med op til 8 klodser (Barn 1 imiterer én for én)
Bygge det samme som træner med 3 klodser (Alle 3 bygges før Barn 1 imiterer)
Bygge fugl i klodser

Rytme:

Slår 2 gange med håndfladerne på bordkanten
Slår 1 gang med håndfladerne på bordkanten
Klapper 1 gang og slår håndfladerne 1 gang på bordkanten
Slår 1 gang og derefter 2 slag i dobbelt tempo på bordkanten
Klapper 2 gange og slår 1 gang med håndfladerne på bordkanten
Slår 2 lette slag og derefter 1 hårdt med håndfladerne på bordkanten

Præcision:

Hopper med 1 ske over 1 gaffel og placerer skcen præcist ovenpå anden ske, der ligger på bordet
Sætter 3 dåser ovenpå hinanden (stor, mellem, lille)
Sætter 3 firkantede klodser præcist ovenpå hinanden
Sætter 3 runde klodser præcist ovenpå hinanden
Kører bil hen og parkerer den præcist i tom bås
Kører med bil på snoet vej og stopper for enden
Hopper med Ludobrik i tre felter og springer over, hvor der står en anden brik

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Receptiv benævnelse

Receptiv benævnelse 2D, enkelt billeder af hver del:

Hjul	Styr	Lygte	Bagagebærer
Tandem	Pedal	Sadel	Cykelhjelm
Lås			

Receptiv benævnelse på billede af hel cykel:

Styr	Bagagebæger	Hjul	Pedal

Receptiv benævnelse ting fra legepladsen:

Rutschebane	Vippe	Skovl	Spand
Kageform	Mooncar	Sandkasse	Badebassin
Vandkande	Si		

Receptiv benævnelse dyr:

Gris	Får	Giraf	Løve
Slange	Ged	Edderkop	Elefant
Krokodille	Kanin	Bjørn	Sommerfugl
Abe	Ko	Hest	Hund
Kat			

Receptiv benævnelse frugter

Vindruer	Æble	Pære	Banan
Appelsin	Kiwi	Mango	Ananas
Melon	Jordbær		

Receptiv benævnelse personer:

Pernille	Christa	Rikke	Buket
Martine	Emma	Melanie	Sarah
Ibrahim	Marianne	Faith	Tina
Shafia	Margot	Suzanne	Marianne
Anne	Caroline	Margit	

Receptiv benævnelse juleting:

Nisse	Julehjerter	Juletræ	Julegave
Marcipan	Nissehue		

Receptiv benævnelse køkkenting:

Kniv	Gryde	Skål	Elkedel

Receptiv benævnelse objekter:			
Slot	Prinsesse	Hestevogn	Krone
Brev	Trompet	Kasket	Påskeæg
Gækkebrev	Fødbad	Kande	Postkasse
Vaskemaskine	Riskiks	Skammel	Tyggegummi
Sørøver Sally			
Receptiv benævnelse ting til skiferie:			
Snemand	Kælk	Ski	Færge
Skistøvler	Elevator	Skistave	Lift
Receptiv benævnelse fastelavn:			
Fastelavnsboller	Tønde	Klædt ud	Fastelavnsris
Maske	Slå katten af tønden		
Receptiv benævnelse verber:			
Gynge	Spise	Løbe	Tegne
Cykle	Kravle	Hælde op	Feje
Grine	Rede sig	Tale i telefon	Dufte til blomst
Receptiv benævnelse farver:			
Sort	Gul	Rød	
Receptiv benævnelse former			
Receptiv benævnelse adjektiver:			
Stor/lille identiske objekter		Stor/lille uidentiske objekter	
Receptiv benævnelse præpositioner:			
Placere objekt:, på, i, under, ved siden af		Placere sig selv: på, under, i, ved siden af	
Receptiv benævnelse juleting			
julemand	Juletræ		
Juletræ julekalender	Kalenderlys		
Kane	Adventskrans		
Æbleskiver	klejner		
pebernødder	nissehue		
rensdyr	risengrød		
Receptiv benævnelse blandet			
julestrømpe	Høretelefon		
Håndklæde	flyvemaskine		
wasabibønner	busbillet		

kassettebånd	båndoptager
knap	halstørklæde
købmandsbutik	rutschebane
karrusel	
Receptiv benævnelse af form/farve	
Rød cirkel	Rød firkant
Rød trekant	Rød diamant
Rødt hjerte	Rød stjerne
Rød oval	Rød rektangel
Rød måne	
Receptiv benævnelse af funktioner	
Telefon	Bananer
Sko	trampolin
gyngen	fjernsyn
stol	støvsuger
ske	glas
badekar	seng
toilet	stol
kamera	guitar
båd	bog
hammer	øre

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Receptive instruktioner

Receptiv instruktion:

- Hente forskellige objekter på gulvet
- Hente forskellige objekter på hylden
- Hente forskellige objekter i andet rum

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Ekspressiv benævnelse			
Kop	Lim	Kam	Kost
Kat	Nøgle	Ballon	Numse
Lampe	Gaffel	Papir	Kakao
Glas	Hjul	Slik	Tusch
Dukke	Kniv	Kiks	Jakke
Cykel	Bukser	Sko	Saks
Nål	Vogn	Rosin	Taxa
Avocado	Plaster	Ske	Ble
Bænk	Blad	Smør	Bold
Får	Bluse	Gynge	Stol
Legepladsen	Mclanic	Emma	Løbehjul
Rulleskøjter	Symaskine	Pixeline	Flødebolle
Løve	Computer	Madpakke	Telefon
Mooncar	Sigurd	Klodser	Chokolade
Støvler	Tallerken	Modellervoks	Dug
Badetøj	Svømmehal	Hyttcost	Brød
Makrel	Margot	Martine	Stald
Guitar	Michael	Trappe	Flyverdragt
Rikke	Ski	Popcorn	Slikkepind
Elastik	Spænde	Prinsesse	Tromme
Rugbrød	Snemand	Kælk	Krone
Slot	Brev	Drage	Hestevogn
Trompet	Kasket	Klokke	Påskeæg
Gækkebrev	Fodbad	Kande	Postkasse
Sørøver Sally	Sigurds Bjørnetime	Tandem	Krokodille
Sofa	Vandhane	Shafia	Marianne
Vaskemaskine	Skammel	Tyggegummi	Riskiks
Sandaler	Skraldespand	Pålægsschokolade	Indkøbsvogn
musli	kjole	fisk	vandpistol
Firkant	cirkel	trekant	Diamant
Ekspressiv benævnelse frugter:			
Appelsin	Mango	Kiwi	Æble
Pære	Banan	Melon	Vindruer
Jordbær			

Ekspressiv benævnelse juleting:

Nisse	Julehjerter	Juletræ	Julgave
Marcipan	Nissehue	Julekalender	julemand
kalenderlys	adventskrans	kane	æbleskiver
pebernødder	klejner	rensdyr	risengrød
julestrømpe			

Ekspressiv benævnelse verber:

Cykler	Græder	Maler	Gynger
Klipper	Spiller bold	Løfter	Børster tænder
Læser	Snakker i telefon	Drikker	Sover
Spiser	Bader	Kravler	Vinker
Trommer	Bygger	Vasker sig	Reder hår
Hælder	Råber	Tegner	

Ekspressiv benævnelse dyr:

Hund	Kat	Hest	Ko
Giraf	Elefant	gris	får
Abe	Løve		

Ekspressiv benævnelse adjektiver

Stor - lille med identiske objekter
 Stor - lille med uidentiske objekter

Ekspressiv benævnelse Åben/lukket

døren	kuffert	vinduet	

**Ekspressiv
benævnelse
former**

Cirkel	firkant	trekant	Stjerne
hjerter			

Ekspressiv funktioner

hopper	gynger	fjernsyn	sidder
snakker			

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Kæde ekspressiv benævnelse af ord:

"Jeg ser":

Bil og is

Tusch og bog

Kop og CD

Pære og ske

Båd og hest

Vanter og bamse

Æble og stol

Sut og hund

Ko og bord

Tog og bold

Kam og lim

Ur og lys

Kæde ekspressiv benævnelse af 3 ord:

"Jeg ser": 3 vilkårlige objekter (3D og 2D)

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Genfortælle historie og udføre handling

Tivoli:

Pigen skal ind i Tivoli. Hun spiser is og prøver karrusellen. Barn 1 udfører handling til på flanelograf

Slot:

Prinsessen skal ride. Vognen skal på. Hun skal op og sidde. Så kører hun hen til slottet. Hun går ind, så kommer dragen. Barn 1 udfører handlingerne med Lego materialet.

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Matching

Farver: Rød, blå, grøn, gul, orange, lilla, brun, sort, pink, grå

Former både i rød og hvid: Cirkel, firkant, trekant, rektangel, diamant, stjerne, hjerte, måne

Størrelser: Stor, lille, mellem

Mix af matching programmer: 2D og 3D objekter, farver og former

Bogstaver: A – Å

Tal: 1-10

3D objekter til 2D repræsentationer

Ord: Ca. 40 par: Ordene har fra 9 bogstaver til 2 bogstaver. Mestrer at diskriminere imellem 2 ord med samme antal bogstaver fra 2-5 bogstaver. Er på generaliseret niveau

Ord der er næsten ens: Kan matche med 2 ord på bordet

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Sortering

Sortering:

Identiske 3D og 2 D objekter: på generaliseret niveau

Ikke identiske 3D og 2 D objekter: på generaliseret niveau

Drenge/ biler

Piger/frugt

Kategorier: 3D materiale: Frugter, tøj, køretøjer og dyr

Barn 1 kan selv starte sorteringsopgaven, med 3 tomme ark. Hun får en bunke blandede billeder eksempelvis fire æbler, fire pærer og fire bananer og hun fordeler selv det første billede på hvert tomt ark.

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Sekvenser

Lægger tre billeder, imens træner fortæller historien

Fortæller historien, når træner har lagt billederne

"Tager tøj af – bader - tørrer sig

"Cykelhjem på - ned ad trappen - op på cyklen"

"Åbner is – Spiser – Færdig"

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Sociale spørgsmål:

Hvad hedder du – Barn 1

Hvor mange år er du – Seks år

Hvad hedder din mor – Pernille

Hvad hedder din far – Michael

Hvad hedder din storebror – Louis

Hvad hedder din mormor – Bente

Hvad hedder din morfar – Peter

Hvad hedder din storesøster – Philippa

Hvad hedder din supervisor – Jan Ole

Hvor bor du – Næstvedgade

Svare på spørgsmål:

Barn 1 svarer ja og nej på spørgsmål

Barn 1 svarer ja/nej til at synge sang og foreslå, hvilken sang, der skal synges

Udsagn-udsagn

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Udsagn – udsagn

"Jeg har dukke" – "Jeg har bil"
"Jeg har flag" – "Jeg har kage"
"Jeg har limstift" – "Jeg har saks"
"Jeg har børste" – "Jeg har briller"
"Jeg har giraf" – "Jeg har hest"
"Jeg har æble" – "Jeg har banan"
"Jeg har kop" – "Jeg har kasket"
"Jeg har spænde" – "Jeg har telefon"
"Jeg har CD" – "Jeg har båndoptager"
"Jeg har tusch" – "Jeg har bog"

10-15 ting i en kasse, hvor Barn 1 selv vælger et objekt.. Øvelsen er på samme måde, som med fast objekt

"Jeg hedder(Navn)" – "Jeg hedder Barn 1"
"Jeg er(alder)år" - "Jeg er 7 år"
"Jeg har(Beklædningsdel)på" – "Jeg har(Beklædningsdel)på"
"Jeg bor..
"Jeg kan god lide på (legepladsen)
"Jeg kan godt lide (frugt)
"Jeg kan godt lide (slik)
"Jeg vil gerne i ...
"Jeg skal på ferie til...
"Jeg hedder..
"Jeg er År
"Min mor hedder...
"Min far hedder...
"Min bror hedder...
"Min storesøster hedder...
"Min mormor hedder...
"Min morfar hedder...
"Jeg bor....

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: ADL

ADL:

Tag T-shirt af

Tag T-shirt på

Tag Bluse med lange ærmer af

Feje skidt sammen i bunke og feje det op på fejeblad

Tag jakke på og lync den

Tag flyvedragt på og lync den

Børste fortænder og tænderne i undermundens i begge sider (Imitation)

Tag vanter på

Sidde selv med op til to pauseaktivitet

Hjælpe med at rede sit eget og andres hår

Tag kasket på

Spise mad med gaffel

Knappe bukser med stor knap

Tag strømper på

Trykke sæbe ud af dispenser

Smide ting i skraldespanden

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Omvendt integration

Omvendt integration:

Imitere et andet barns bevægelse på stol overfor hinanden, klappe, trampe, pege på næse og lign.

Imitere et andet barns bevægelse med objekt, køre bil over bord, made dukke med ske og lign.

Imitere bevægelse væk fra stolen, bank på dør, kravle i ribbe, slå koldbøtte og lign.

Svare med "hej", når andet barn siger "hej" (Sidder overfor hinanden)

Svare med "hej", når andet barn kommer ind ad døren og siger "hej"

Svare med "hej", når et barn siger hej indenfor (når der ikke er meget støj og mange mennesker omkring Barn 1)

Svare på indlærte sociale spørgsmål, når et barn spørger

Svare på, hvad pige laver på et billede, når andet barn spørger

Lege fangeleg med et andet barn

Lege "Bjørnen sover" med træner og et andet barn (Både være bjørn og den der prikker)

Lege gemmeleg med et andet barn og træner

Lege bus leg med træner og et andet barn

Lege fødselsdag med træner og et andet barn

Lege købmand med et andet barn og træner

Spille billedlotteri, lydlotto og hjernekirurg

Turtagning med legetøj, eksempelvis skiftes til at bruge vandpistol

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Udeaktiviteter

Rutsche på rutschebane

Lave sandkage

Køre på cykel rundt på legepladsen, køre hen og få benzin på og køre videre

Putte sand i spand og sætte den i trækvogn

Køre på mooncar (Både gul og sølvfarvet)

Gynge (Kan selv holde gyngen i gang)

Klatre op på klatrestativet og ud på midten. Skal have hjælp til at komme ned

Hænge i armene fra midten af klatrestativet

Feje sand sammen med lille kost

Lege fangeleg

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Sange

Sang:

Bim bam busse: "Undgå Slid og slæb. Bim bam busse, jeg er en haletudse"

Peter har fødselsdag: "Alle råbe vil. Og hør nu her, hvordan vi råbe vil"

Se det lille tog: Se det lille tog, nu kører det af sted. Når toget stopper, sidder vi og hopper. Hopper, hopper, hopper

På loftet sidder nissen: "De vender sig og hopper et par gange og en, to, tre så er de væk"

Postmand Per: Hele verset "Her er Per.....Postmand Per er en meget særlig mand

Kajsangen: "Hej jeg hedder Kaj, jeg har kone fire børn og jeg arbejder på en knapfabrik. En dag kom chefen"

Fredes sang: "Jeg går og hedder Frede, hvad hedder du. Min bror han hedder Filimus. Jeg elsker frikadeller og sodavand med brus, Jeg bor i nummer 11, det lille grønne hus

På loftet sidder nissen

Første vers.

Den lille frække Frederik

Ovenstående er det der specifikt er mestret. Barn 1 kan synge med på alle sangene og det er besluttet, at Barn 1 ikke behøver mestre hvert ord perfekt. Det er det sociale i at synge med der prioriteres i sangøvelserne

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Spil

Pommes frites spil

Lydlotto

Hjernekirurg – matchingspil

Billede lotteri

Puslespil:

Med 4 brikker

Med 6 brikker

Med 9 brikker

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Kreative opgaver/førskoleaktiviteter

Sætte 10 perler på snor uden at lægge nålen imellem perleene/rette kæden ud

Klippe 1½ cm karton over (uden streg)

Klippe et ark karton over (uden streg)

Klippe 1½ cm karton over (med streg). Træner og Barn 1 holder begge papiret

Klippe 3 cm bredt karton over (med streg). Barn 1 holder selv papiret

Farvelægge cirkel med tyk kant omkring

Male med pensel på A3 papir og på staffeli

Male en lille gips figur helt selv

Labyrinter: Lige streg

Streg med en vinkel

Tælle: Tælle fra 1-5, når hun peger på hvert objekt sammen med træner

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Computer, TV og bøger

Læse bog:

Barn 1 sidder og lytter til træners fortælling og ser på billederne. Bøger som f. eks Totte.

Se fjernsyn:

Sidde minimum 10 min. Og se fjernsyn samme med træner

Sidde minimum 5 min. Og se fjernsyn alene

Computer:

Lægge puslespil med 9 brikker på computeren, med voksen ved siden af
Finde Uffe Ulv, som har gemt sig i værelset

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Lege

Lege:

Dukkeleg: Bade dukke, tørre dukke, made dukke, give dukke sutteflaske, lægge dukke i barnevogn, køre tur med dukken, tisse på potten, give dukke ble på (Ble med velcro)

Huleleg: Bygge hule af tæpper, hente lommelygter, lyse, spise mad og lign. Derinde.

Busleg: Vente på bussen, købe billet, betale, stå på bussen, ringe på klokken, stå af

Lege læge: Barn 1 er patient og bliver undersøgt af lægen, ikke fast rækkefølge og tale i legen

Fødselsdagsleg: Åbne for gæst, modtage gave og sige tak, pakke op, opfordre til at starte med at spise, svare på om hun vil have mad/drikke, lytte til fødselsdagssang og afslutte med at sige hej.

Lege nisser: Tage nisseluc på, danse om juletræ, spise, sove og pynte juletræ. Løs struktur ingen faste replikker eller rækkefølge.

Havet Bruscer: Kan lege havet bruscer med et andet barn og træner

Fangeleg: Kan både fange og løbe væk. Kan legen både med og uden hale

Bjørnen sover: Kan både være bjørn og prikke når en anden person er bjørn

Gemmeleg: Finde objekt der er gemt

Dukker på legepladsen: Lege leg hvor Barn 1 og træner har hver sin dukke, går på legepladsen, vipper sammen, prøver forskellige ting og til sidst går hjem

Havet bruscer: Kan Barn 1 lege med 1 andet barn og træner

De tre Bukke Bruse: Leget med træfigurer, hvor Barn 1 flytter de tre bukkebruse til historien

Guldløk: Leget med træfigurer. Barn 1 flytter Guldløk til historien og siger "Ah, den er lige tilpas, når hun kommer til Lille Bjørns grød, stol og seng

Udklædning: Tage rekvisitter på og følge træner i leg med eksempelvis kæpheste, lege man er kattc etc.

Musen

Pebernødde leg

Kims leg

Med to objekter. Kunne se hvad der er fjernet

NOVA INSTITUTTET
For børn med udviklingsforstyrrelser

Mestrede opgaver 2007-01-30

Program: Fælles opmærksomhed

Jeg har mistet min stemme:

Træner kommunikerer via gestik med Barn 1 i minimum 3 min. Barn 1 skal respondere på træners gestik og træner må ikke bruge tale under øvelsen. Sørg også for, at ingen andre bruger tale

Vende sig, når nogen siger "Barn 1":

Barn 1 reagerer ved at vende opmærksomheden mod den der siger "Barn 1"

03/08 2006 Frederiksberg

Kort beskrivelse af Barn 2 CPR. Xx-99 udvikling fra marts 2005 til juli 2006.

Jeg har arbejdet med Barn 2 siden marts 2005 og har oplevet, at hun har gennemgået en stor udvikling gennem ABA-træningen.

Socialt:

Da jeg startede med at arbejde med Barn 2, sad hun meget for sig selv og legede. Hun forsøgte ikke på at få kontakt med de andre børn, men studerede deres leg på afstand.

I dag er Barn 2 nået dertil, hvor hun leger med børn på et udviklings trin der svarer til omkring 3 – 4 år, hun vælger nu selv det sociale, frem for at isolere sig. Hun vælger nu parallel leg eller kontakter de andre børn, og er i stand til af sig selv at gå ind i nemme lege. Hun har dog stadig svært ved når legen skifter tema eller tager en hurtigt drejning. Når der i legen opstår konflikter formår hun, at sige til og fra og holde ved, selvom den anden bliver ked af det.

Der skal stadig arbejdes meget med det sociale, men hun er nået et stykke af vejen. Barn 2 skal blandt andet styrkes endnu mere i, at vælge andre børn i stedet for en voksen og i at udvide sine lege. Desuden tror jeg at man skal arbejde videre på at lære hende, at lege med legekammerater hjemme.

Legemspleje og kropsbevidsthed:

Her er der sket en rivende udvikling. Fra at bruge ble og stort set skulle have hjælp til alt, til i dag at være næsten selvhjulpne. Er uden ble og godt i gang med at lære at tørre sig selv, når hun har tisset, vaske hænder.

Barn 2 kan selv tage jakke/ flyverdragt og støvler/sko af og lægge det på plads. Sandaler, som er en kamp for hende, da de er svære for hende rent motorisk, tager hun nu med et smil og kæmper for at klare det selv.

I forbindelse med påklædning i børnehaven tager hun næsten selv sandaler af, skal kun have hjælp til splitten. Sko/ støvler kan hun tage på og skal kun have hjælp med snørebåndene. Hun tager stort set selv jakke på og flyverdragt klarer hun uden problemer.

Hun er på dette punkt virkelig blomstret. Hun sætter tydeligt en ære i at kunne selv og sige fra, hvis man ved en fejl hjælper hende med den del hun selv kan. Hun ser sig selv som en stor pige, der kan selv.

Motorisk:

Udviklingen her er gået langsommere, men er dog meget synlig.

Finmotorisk:

Barn 2 er gået fra ikke at kunne lægge et puslespil til at kunne lægge et på 20 brikker.

Fra ikke at kunne holde på en saks, til at kunne klippe efter en let buet streg. Hun har fået lysten til at tegne, hvad der dog stadig ikke er på et helt lavt niveau, men har lyst til det og kan gøre det på eget initiativ. Kan sidde og sætte perler på en snor selvom det er svært for hende og tager lang tid.

Grovmotorisk:

Hun har fået lært at cykle på en aldersvarende cykel, dog med støttchjul. Har fået en væsentlig bedre balance, går let op og ned af trapper uden at holde ved, skal dog mindes om at skifte ben når hun går ned. Kan hoppe ned fra sidste trin på en trappe og kan hoppe på jorden. Er dog ikke kommet dertil hvor hun kan hoppe over noget. Tager væsentlig flere af de motoriske udfordringer,

der kommer i dagligdagen af sig selv. Blandt andet er det et hit, lige nu, at gyngesving, hvad hun absolut ikke har villet før.

Sprogligt:

Da jeg startede med Barn 2 havde hun det meget med at spørge igen og igen, om hvad folk hed. Dette er stort set helt væk og hun er nu i stand til at stille mange flere relevante spørgsmål. Desuden er hun blevet i stand til at føre en lettere dialog med et andet barn og svare på, hvad andre børn spørger hende om. Hun havde også et meget lavt toneleje, dette er blevet meget højere og tydeligere, hun kan også nu synge med på sange. Hun har stadig en del udtale problemer og talepædagogen anbefaler en ganebøjle til at hjælpe hende til bedre udtale.

Skolefærdigheder

I januar måned var Barn 2 med i et skoleprojekt i børnehaven, hvor man legede skole i en måned. Dette forløb rimeligt godt taget i betragtning, at hun ikke var trænet i det inden. I timerne sad hun stort set på sin plads og lavede de øvelser som hun var i stand til (det vil sige ikke at skrive og tegne opgaver). Barn 2s største problem var "frikvarteret", da der nu pludselig var børn på hendes egen alder at lege med.

Indenfor det sidste halve år er vi i træningen begyndt at træne skolefærdigheder. Bogstaver og ord er det gået rigtig nemt for hende med og det virker til at det interesserer hende rigtig meget.

Desuden begyndte vi på tal, som hun nu begynder at få fat på. Dette er gået lidt langsommere, men går den rigtige vej. Skrivning er et af Barn 2s svage steder. Hun kan ikke trykke hårdt nok og holder ikke hårdt nok på et skriveredskab. Derfor er det for længe siden besluttet, at hun skal have et tastatur, men der er endnu ikke fundet ud af noget.

Jeg har oplevelsen af at Barn 2 har haft rigtig meget udbytte af ABA træningen. Hun er blevet en meget glad og kærlig pige, med meget mere øjenkontakt og lyst til social kontakt med andre børn, som er blevet let at motivere til udvikling.

Caroline S - Hansen
ABA pædagog

Hanne Krestine Holm

Fra: Dorthe Pedersen [dhpetersen@lhpnet.dk]

Sendt: 11. februar 2007 09:07

Til: Henning Damkjær

Emne: ABA tanker

Hej Henning

Her har du nogle hurtige tanker fra mig, måske kommer der mere senere.

Træneren ved at være ansat decentralt

- giver et forum som støttepædagogerne – en større personalegruppe med samme arbejde. Det er for lidt med kun 1-2 personer
- Det er anderledes at arbejde med ABA end en anden pædagogik – man er meget alene i institutionen om at træne
- Det er vigtigt at mødes med flere forskellige træner/børn og dermed kunne besøge eller trække på deres erfaringer – udveksle programmer/ideer

Ved at være ansat i inst.

- kan man komme i et dilemma når der er personalemangel – svært kun at vært tilknyttet et barn.
- Når barnet er fraværende ikke muligt at samle op på egne hængepartier eller besøge andre træner
- Letter at føle sig stresset i forhold til hele institutionen da det bliver ens arbejdsplade på en anden måde end nu.

Ansætte 1-2 vikarer som også oplæres i ABA

- ved at have vikarer i gruppen vil der være en mulighed for at de kender metoden samt kender lidt til børnene

Fremtid

Lave temadage om ABA problematikker jævnligt - fx registrering, problemadfærd, manglende udvikling, skoleforberedelse, osv.

Evt en inst/hus hvor man træner de børn i begyndelsen som udelukkende har 1:1 træning. Børnene kan blive tilknyttet en inst de kan komme og besøge.

Når børnene er parate til at være sammen med andre børn da kommer de ud i institutionerne.

Hilsen
Dorthe

Jeg beskyttes af den gratis SPAMfighter til privatbrugere.
Den har indtil videre sparet mig for at få 141 spam-mails
Betalende brugere får ikke denne besked i deres e-mails.
Hent en gratis SPAMfighter her.

Skolefritidshjemmet/klubben ved Katrinedals Skole

Randbølvej 27

2720 Vanløse

Telefon: 3879 2403 – 3879 9952

E-mail: kat.frit@mail.dk

Vanløse den 12-2-07

Kommentarer til ABA-projektet i København.

Skolefritidshjemmet ved Katrinedals Skole har været involveret i ABA-projektet siden august 2003. Barnet går nu i 3. klasse og skal videre til vores klub fra 1. maj sammen med sin klasse.

Vi har været med i projektet under Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen det meste af tiden. Det har i hele den periode været meget vanskeligt at komme i kontakt med PPR, selv om det har været forsøgt mange gange. Vi har derfor været henvist til i samarbejde med forældre og Tipo at løse de problemer, der er opstået undervejs.

- På den baggrund kan vi kun gå ind for, at der bliver en projektledelse, der har den overordnede styring, er i stand til at rådgive, sørger for at der er skrevet kontrakt med supervisor osv.

Vores projekt har lidt under at der har været pauser i supervisionen, når der i perioder har været kontraktforhandlinger, der er trukket flere måneder ud over startdato.

I skoleprojektet har vi selv ansat træneren. Ved ansættelse af trænere blev pengene til annoncer taget fra institutionens budget, hvilket blev noget af en belastning, da nogle af trænerne ikke holdt så længe. Da vi kun kunne tilbyde i gennemsnit 16 timer pr. uge, giver det sig selv at der er en begrænset gruppe der søger.

Vi har gennem forløbet haft ansat seks trænere, hvoraf flere ikke havde pædagogisk uddannelse, og heller ikke på forhånd havde kendskab til ABA. Hertil kommer at der heller ikke som lovet blev givet uddannelse til træneren.

- En centralisering af ansættelse og uddannelse af ABA-trænere er for os at se et must.

I vores institution har det ikke været muligt at skaffe et lokale til såkaldt én til én træning, lokalet er der simpelt hen ikke. Vi har forsøgt at få PPR til at gå ind i sagen, men det var ikke muligt. Vi forsøgte i samarbejde med Katrinedals skole at løse problemet, som kun kunne løses ved at man i skoletiden fik adgang til at benytte en af stuerne på fritidshjemmet (der er beliggende i skolegården), og at klasselokalet kunne bruges om eftermiddagen. Hvilket slet ikke er optimalt og ikke svarer til de krav der stilles for at kunne lave én til én træning, nemlig at der er et lokale til rådighed permanent hvor træner kan have de ting til rådighed der skal bruges, videokamera etc.

- Lokaleforholdene skal være i orden inden projektet sættes i gang.

Hvis forsøget skal gøres permanent, vil vi gerne anbefale at der findes nogle spydspidsinstitutioner og skoler, der er blevet meget grundigt orienteret om projektet. Herunder er det vigtigt at lærere og pædagoger får en større viden om infantil autisme og ABA-træning på forhånd.

På fritidshjemmet havde vi på forhånd kontakt med den forælder, der ønskede at få sit barn hos os, og i samarbejde med hende blev der afholdt nogle møder, inden vi skulle modtage barnet. Vi arrangerede også selv, at der kom en ud og holdt foredrag for personalegruppen om infantil autisme og ABA. Dette har medført at alle har været åbne overfor at modtage barnet, samarbejde med træneren osv.

- Forberedelse af institutioner og skoler er essentielt for at samarbejdet kommer til at fungere godt.

Vores projekt er ikke slut endnu, men det er meget tydeligt for os der har været involveret hele vejen, at der er sket endog meget stor udvikling med barnet. Vi kan kun gisne om, hvor meget bedre det havde været, hvis der havde været uddannede trænere og supervision hele vejen igennem. Det er meget tydeligt at de autistiske træk hos vores barn er blevet mindre i de år der er gået, hvilket er en effekt der opnås, når barnet færdes med "normale" børn og har dem at spejle sig i.

Vi har været glade for at blive inddraget af forvaltningen gennem det sidste år, efter at vi er overgået til BUF. Det har været godt at mødes med de andre projekter, og tale om de problematikker man har stået temmelig alene med som gammel UU- institution.

- Der er derfor ikke tvivl hos os om at der er brug for en central styring af ansættelse, uddannelse, opfølgning på projekterne i fællesskab.
- Om det skal ligge i distrikterne er for os et spørgsmål om, hvor mange børn vi taler om, hvis det kun drejer sig om få børn i hvert distrikt vil der gå viden tabt.

Med venlig hilsen

Ulla Mathiesen
Souschef

Hanne Krestine Holm

Fra: Jinnie Nielsen [jinnienielsen@hotmail.com]
Sendt: 12. februar 2007 11:50
Til: Henning Damkjær
Emne: kommentare til aba reporten
Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Rød

Til Henning Damkjær

kommentar efter at have deltaget i høring.

Jeg mener ikke at det fremgik tydeligt at alle børn ikke er testet af Marselisborgcenteret og derved ikke er med i statistikken.

Det ABA barn jeg er træner for, er speicialskole barn og er ikke testet, men indgår i Casas report. Inden for det sidste år er han gået fra ikke at kunne deltage i samling, til at kunne deltage i fødselsdag arrangementer og kunne kommunikere med de andre børn via psc.

Velig hilsen
Pædagog Jinnie Nielsen
Sjælør Fritids Center
Sjælør Boulevard 147-149
2500 valby

Log på MSN Messenger direkte på [nettet](#)